

LUNDS
UNIVERSITET

Mäns våld mot kvinnor i nära relation. - Två skildringar. En verklighet.

En komparativ innehållsanalys av rättsväsendets respektive medias skildringar av problem i rättsprocessen.

Anna Hallgren

Avdelningen för mänskliga rättigheter
Historiska institutionen
Kurskod: MRSK62
Termin: VT 2021
Handledare: Olof Beckman
Omfång: 15511 ord exkl. referenser

Men's domestic violence against women. -Two depictions. One reality.
A comparative content analysis of the legal system's and media's depictions of problems in the legal process.

Abstract

In the spring of 2021, there was an uprising in both politics and in media concerning men's violence against women in Sweden. This was an effect risen from the cause of five female victims who met their death due to violence from their respective male partners/ex-partners in the interval of only three weeks. This study approaches how problems in the legal process of men's domestic violence against women in Sweden are depicted in the legal system compared to how the same problems are depicted in media. The material that will be analyzed through the method content analysis are methodological support and supervision-reports of the police and prosecutors in Sweden and the Swedish papers Dagens Nyheter, Aftonbladet, Expressen and Svenska Dagbladet during 2020. The material is analyzed with help from a version of "criptheory" in relation to the legal process of sexual offenses, where the legal process is criticized for making structural problems invisible when it comes to men's domestic violence against women. The theory also criticizes the legal process for supposing that the female victim will act rational and have full autonomy. The study shows that media writes little and in some cases nothing about the problems that could be identified in the methodological support and supervision-reports. The study also shows that there exist expectations on the women who have fallen victim of male violence, where structures and lack of autonomy are not always taken into account.

Keywords: *Men's violence against women, domestic violence, legal system, legal process, media, structures, autonomy.*

Abstrakt

Under våren 2021, som konsekvens av att fem kvinnor dödades i Sverige av sin nuvarande/dåvarande partner, blossade både politiska och mediala diskussioner i samhället upp som rörde ämnet mäns våld mot kvinnor i nära relation. Studien syftar till att med hjälp av metoden innehållsanalys analysera hur problem i rättsprocessen för mäns våld mot kvinnor i nära relation skildras i myndighetsdokument jämfört med hur samma problem skildras i media. Materialet som analyseras är metodstöd och tillsynsrapporter för polis och åklagare samt tidningarna Dagens Nyheter, Aftonbladet, Expressen och Svenska Dagbladet under 2020. Materialet undersöks med utgångspunkt i en version av cripteori kopplat till rättshandlingen av sexualbrott, där den rättsliga handlingen kritiserar för att osynliggöra bakomliggande maktstrukturer vid mäns våld mot kvinnor och utgår från att alla rättssubjekt ska agera rationellt och vara autonoma. Studien visar att media skriver betydligt lite och i flera fall inte alls om de problemområden som identifierades i de utvalda metodstöden och tillsynsrapporterna samt att det finns förväntningar på en våldsutsatt kvinna där det inte alltid tas hänsyn till bakomliggande komplexa känslor, strukturer och brist på autonomi.

Nyckelord: *Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relation, rättsväsendet, rättsprocess, media, maktstrukturer, autonomi.*

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 Problemformulering, syfte och frågeställningar	2
1.2 Material	3
1.2.1 Avgränsningar	5
1.2.2 Källkritik	6
1.2.3 Förkortningar i Uppsatsen	8
1.3 Rättsprocessen och de olika brotten	8
1.3.1 Rättsprocessen	8
1.3.2 Vilka brott innefattar mäns våld mot kvinnor i nära relation?	9
2 Litteraturoversikt och tidigare forskning	11
2.1 Mäns våld mot kvinnor i nära relation och rättsväsendet	11
2.1.1 Akademisk forskning	11
2.1.2 Annan forskning	15
2.2 Mäns våld mot kvinnor i nära relation och media	19
3 Teori och metod	21
3.1 Teori	21
3.1.1 Om cripteori kopplat till rättsväsendet	22
3.1.2 Hur diskriminering i rättsväsendet kan undvikas enligt cripteori	24
3.1.3 Hur teorin används i uppsatsen	26
3.2 Metod	27
3.2.1 Om innehållsanalys	27
3.2.2 Tillvägagångssätt	28
3.2.2.1 Kvalitativ innehållsanalys av tillsynsrapporter och metodstöd	28
4 Analys	32
4.1 Kvalitativ innehållsanalys av metodstöd och tillsynsrapporter	32
4.1.1 Sammanställning	52
4.2 Kvantitativ innehållsanalys av media	53
4.2.1 Sammanställning	56
4.3 Kvalitativ innehållsanalys av media	57
5 Resultat och diskussion	60
5.1 Resultat	60
5.2 Diskussion	61
5.2.1 Förslag till framtida forskning	63
Referenser	64

1 Inledning

Konsekvensen av att en individ anses ha en viss grad av självbestämmande, men i själva verket saknar fullständigt självbestämmande blir att ojämlika maktförhållanden osynliggörs.¹

När en kvinna väljer att lämna en våldsam relation är det inte bara en svår process psykiskt.² Det är även en av de farligaste situationerna som en kvinna kan befinna sig i vårt land idag och det kan leda till hennes död.³ Det finns en form av kontrakttanke i samhället där det är vanligt att se det som att alla människor är fria och två människor som har en relation är båda självbestämmande i det.⁴ Antingen vill man eller så vill man inte. Men det finns flera alternativ: man kanske hade hoppats på något annat eller inte *kan*. Under april 2021, parallellt med att den här uppsatsen skrevs, dödades fem kvinnor i Sverige av män som var deras partner/ex-partner under loppet av tre veckor.⁵ Det har lett till ett ökat fokus på mäns våld mot kvinnor i nära relation, både i media och politiskt. Rättsväsendets roll har bland annat diskuterats i partiledardebatter under våren.⁶ Vad behöver rent konkret förbättras i en våldsutsatt kvinnas möte med polisen och i rättsprocessen? Kan de problem som går att identifiera där även spegla problem i samhället? Det här är exempel på frågor som min uppsats kommer att behandla med hjälp av tillsynsrapporter och metodstöd för polis och åklagare. En jämförelse med media kommer vidare att göras, där jag undersöker om media rent konkret skriver om de problemområden inom rättsväsendet som finns redovisade. Media har en viktig roll i samhällsdebatten och har möjligheten att

¹ Svallingson, Ulrika. För alla lika olika, cripteoretiska avslöjanden av den faktiska människans frånvaro i sexualstraffrätten. *Juridisk publikation*. Nr 2, 2013: s. 307. URL: http://juridiskpublikation.se/wp-content/uploads/2014/10/22013_Ulrika-Svallingson.pdf (hämtad 2021-05-14).

² Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK). Våld i nära relationer. *Uppbrottsprocessen*. URL: <https://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/vald-i-nara-relationer/uppbrotsprocessen/>. (hämtad 2021-05-21).

³ Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige (Roks). Varför stannar hon? *Därför stannade hon*. URL: <https://www.roks.se/har-finns-kunskap/varfor-stannar-hon>. (hämtad 2021-05-21).

⁴ Svallingson, Ulrika. För alla lika olika, cripteoretiska avslöjanden av den faktiska människans frånvaro i sexualstraffrätten. *Juridisk publikation*. 2013: s. 309 & 3012.

⁵ Palm, John. Fem kvinnomord på mindre än tre veckor. *Svenska Dagbladet*. 2021-04-19. URL: <https://www.svd.se/fem-kvinnomord--pa-mindre-an-tre-veckor>. (hämtad 2021-05-21).

⁶ Silverberg, Josefin. Löf och Busch i ordstrid efter markering mot Åkesson. *Sveriges Television*. 2021-05-03. URL: <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/ebba-buschs-kritik-mot-annie-loof>. (hämtad 2021-05-21).

förmedla verkligheten kring mäns våld mot kvinnor i nära relation och våldsutsatta kvinnors möte med rättsväsendet.⁷ Så vad är verkligheten och rapporteras den om i media?

1.1 Problemformulering, syfte och frågeställningar

Uppsatsen syftar till att identifiera problemområden inom rättsväsendets hantering av mäns våld mot kvinnor i nära relation, genom att med hjälp av innehållsanalys undersöka innehållet i tillsynsrapporter och metodstöd för polis och åklagare. Uppsatsen syftar också till att med hjälp av innehållsanalys jämföra de här identifierade problemområdena med medias publikationer och undersöka om dessa identifierade områden i rättsväsendet skrivs om i media och hur i så fall. Syftet är även att analysera materialet med utgångspunkt i Ulrika Svallingsons teori, som presenteras närmare i teori-avsnittet.

Uppsatsen syftar till att besvara följande frågeställning:

Skiljer sig skildringen av problem kring mäns våld mot kvinnor i nära relation i rättsväsendets tillsynsrapporter och metodstöd jämfört med skildringen av samma problem i media och hur i så fall?

För att specificera och enklare kunna svara på ovanstående frågeställning har jag benat ut frågan i följande två frågeställningar:

1. Vilka problemområden/förbättringsområden går att identifiera i rättsväsendets hantering av mäns våld mot kvinnor i nära relation utifrån utvalda metodstöd och tillsynsrapporter?
2. Skrivs de problemområden/förbättringsområden som identifierades i fråga 1 om i tidningarna Dagens Nyheter, Aftonbladet, Expressen och Svenska Dagbladet under året 2020 och hur i så fall?

⁷ Dahlgren, Petra. Mediebevakningen av mäns våld mot kvinnor. *Nationellt centrum för kvinnofrid*. 2014: s. 4-5. URL: <http://kunskapsbanken.nck.uu.se/nckkb/nck/publik/fil/visa/482/nck-granskning-mediebevakningen-av-mans-vald-mot-kvinnor-20>. (hämtad 2021-05-23).

1.2 Material

I det här avsnittet kommer uppsatsens primärmaterial att presenteras följt av avgränsningar och källkritik. Uppsatsens primärmaterial består av två delar, tillsynsrapporter och metodstöd för åklagare och poliser samt tidningsartiklar under 2020 från Dagens Nyheter, Aftonbladet, Expressen och Svenska Dagbladet.

I den första delen av analysen kommer jag att undersöka följande metodstöd:

- *Utredning av brott mot barn, våld i nära relation och sexualbrott mot vuxna. Checklistor för polis och åklagare för ett utvecklat bästa arbetssätt.*⁸ 2017, senast uppdaterad 2018. Framtaget av utvecklingscentrum Åklagarmyndigheten, Polismyndigheten, NOA och utvecklingscentrum Väst.
- *Handläggning av brott i nära relation*, senast uppdaterad år 2017.⁹ Handboken är för Åklagarmyndigheten och är framtagen av utvecklingscentrum Göteborg första gången år 2006.
- *Bemötande av brottsoffer*, framtagen år 2012 av utvecklingscentrum Göteborg, men senast uppdaterad år 2016.¹⁰

I dessa metodstöd skrivs det om hur mäns våld mot kvinnor i nära relation ska hanteras av rättsväsendet och vad som är viktigt i hanteringen av just dessa brott. Det är nödvändigt att ha med sig för att kunna jämföra hur något ska skötas med hur det faktiskt sköts. Dessa metodstöd tar även upp just problemområden/förbättringsområden ibland också, vilket jag redogör för i analysen.

⁸ Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Utvecklingscentrum Väst. *Utredning av brott mot barn, våld i nära relation och sexualbrott mot vuxna. Checklistor för polis och åklagare för ett utvecklat bästa arbetssätt*:2017. URL: [checklistor-brott-mot-barn-vald-i-nara-relation-och-sexualbrott-mot-vuxna\[4532\].pdf](https://www.aklagare.se/om-oss/dokument/handbocker/) (hämtad 2021-05-22).

⁹ Utvecklingscentrum Göteborg. *Handläggning av brott i nära relation. Handbok*: 2006. URL: <https://www.aklagare.se/om-oss/dokument/handbocker/>. (hämtad 2021-05-22).

¹⁰ Utvecklingscentrum Göteborg. *Bemötande av brottsoffer*: 2012. URL: <https://www.aklagare.se/om-oss/dokument/handbocker/>. (hämtad 2021-05-22).

I den första delen av analysen kommer jag att undersöka följande tillsynsrapporter:

- *Våldsbrott i nära relationer och sexualbrott mot vuxna- en gemensam granskning av polisens och åklagarens handläggning*, från februari 2019.¹¹ Framtagen av Polismyndigheten, NOA, Utvecklingscentrum Väst och Åklagarmyndigheten.
- *Kontaktförbud- en kartläggning av tillämpningen av med synpunkter på iakttagelserna*.¹² Framtagen i april 2020 av Polismyndigheten, NOA utvecklingscentrum Väst och SSI.
- *Målsägandebiträde- En gemensam tematisk tillsyn av polisens och åklagarens handläggning*, framtagen i november 2020 av Polismyndigheten NOA, Utvecklingscentrum Väst.¹³
- *Tillämpningen av registertopsning och daktning*.¹⁴ Utgiven av Polismyndigheten och Rikspolischefens kansli i april 2020.

Dessa tillsynsrapporter syftar till att granska rättsväsendets hantering av våld mot kvinnor i nära relation inom olika områden och belyser problemområden/förbättringsområden vilket kan hjälpa mig att besvara frågeställning 1. Utvecklingscentrum som har varit med och tagit fram både metodstöd och tillsynsrapporter är en enskild enhet som arbetar just med att utvärdera polisens och åklagares arbete.¹⁵ De bedriver metod- och rättsutveckling inom olika kunskapsområden och svarar för den samlade kunskapen. Tillsyn och rättslig uppföljning är en viktig uppgift de har, vilket kan ge mig relevant information.

¹¹ Polismyndigheten, NOA, Utvecklingscentrum Väst, Åklagarmyndigheten. *Våldsbrott i nära relationer och sexualbrott mot vuxna- en gemensam granskning av polisens och åklagarens handläggning*: 2019. URL: <https://www.aklagare.se/om-oss/dokument/rapporter/>. (hämtad 2021-05-22).

¹² Polismyndigheten, NOA utvecklingscentrum Väst, SSI. *Kontaktförbud- en kartläggning av tillämpningen av med synpunkter på iakttagelserna*: 2020. URL: <https://www.aklagare.se/om-oss/dokument/rapporter/>. (hämtad 2021-05-22).

¹³ Polismyndigheten, NOA, utvecklingscentrum Väst. *Målsägandebiträde- En gemensam tematisk tillsyn av polisens och åklagarens handläggning*: 2020. URL: <https://www.aklagare.se/om-oss/dokument/rapporter/>. (hämtad 2021-05-22).

¹⁴ Polismyndigheten, Rikspolisens Kansli. *Tillämpningen av registertopsning och daktning*: 2020. URL: <https://polisen.se/om-polisen/organisation/tillsynsfunktionen/>. (hämtad 2021-05-22).

¹⁵ Åklagarmyndigheten. *Utvecklingscentrum*. URL: <https://www.aklagare.se/kontakt/Utvecklingscentrum/>. (hämtad 2021-05-25).

I den andra delen av analysen kommer jag att undersöka följande material:

- Alla publicerade artiklar i tidningarna Dagens Nyheter, Aftonbladet, Expressen och Svenska Dagbladet under året 2020 som benämner ”våld mot kvinnor” samt någon av de identifierade problemområdena/förbättringsområdena. Hur jag avgör det beskrivs närmare i metod-avsnittet.

Syftet med analysen av det här materialet är att det ska hjälpa mig besvara frågeställning 2. Tidigare forskning och min valda teori kommer också att vara till hjälp i analysen av primärmaterialet.

1.2.1 Avgränsningar

Med mäns våld mot kvinnor i nära relation syftar jag på både fysiskt och psykiskt våld. En närmare redogörelse för vad våldet kan innebära och hur det kan komma till uttryck ges i avsnittet tidigare forskning. Anledningen till att jag har valt just mäns våld mot kvinnor i nära relation och inte kvinnors våld mot män eller våld i samkönade relationer, är för att jag vill undersöka rättsväsendets hantering och medias rapportering av mäns våld mot kvinnor i relation till de maktstrukturer som finns bakomliggande. Det kommer att undersökas utifrån min valda teori. Med hjälp av teorin vill jag även undersöka vilka generella förväntningar det finns på just kvinnan som ett offer för en man och på vad hennes reaktion bör vara enligt andra.

Det finns flera grupper inom gruppen kvinna som räknas som extra utsatta, till exempel kvinnor med funktionsnedsättningar, yngre eller äldre kvinnor, kvinnor i prostitution samt kvinnor som tvingas stanna med en våldsam man i Sverige för att behålla sitt uppehållstillstånd.¹⁶ Dessa grupper kommer behandlas i min uppsats om och när mitt primärmaterial skriver om det. Om dessa grupper inte nämns i materialet kan det kritiserats och ifrågasättas varför.

¹⁶ NCK. Våld i nära relationer. *Ämnesguider om särskild utsatthet*. URL: <https://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/sarskild-utsatthet/>. (hämtad 2021-05-22).

När det kommer till andra delen av mitt primärmaterial har jag valt att undersöka tidningarna Dagens Nyheter, Aftonbladet, Expressen och Svenska Dagbladet. Detta för att de är dem fyra tidningarna i Sverige med störst räckvidd, enligt undersökningar av Orvesto Konsument.¹⁷ Jag valde att undersöka alla olika former av artiklar som debatt, nyheter, med mera i både webb och tryckt form. Anledningen är att jag kommer söka efter fasta begrepp som jag har identifierat utifrån myndighetsdokumenten för att se om och i vilka sammanhang dessa begrepp skrivs om i media.

Jag valde att undersöka tidsperioden i media som året 2020. Tidigare år har undersökts i tidigare forskning och kommer presenteras. Jag valde att undersöka ett år på grund av omfångsbegränsningar och för att jag hellre vill undersöka flera tidningar under ett år än färre tidningar under längre tid. Detta eftersom det bidrar till en bredd och förståelse för diskursen i flera svenska tidningar. Det är dessutom extra intressant enligt mig att undersöka just år 2020, då statistiken visar att coronapandemin kan ha påverkat till att mäns våld mot kvinnor har ökat.¹⁸

1.2.2 Källkritik

Den tidigare forskning som jag har valt att ha med i min uppsats kommer dels bestå av akademisk forskning, dels annan typ av forskning. Jag kommer vara tydlig i avsnittet tidigare forskning när jag använder mig av vad och dela upp presentationen efter det. Den forskning som inte hamnar i kategorin akademisk forskning är forskning av Brottsförebyggande Rådet (BRÅ), Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) samt av FN:s Committee on the Elimination of Discrimination Against Women (CEDAW). Jag anser att dessa var viktiga att ha med då de står för mycket aktuell och regelbunden forskning och statistik kring ämnet i Sverige.

BRÅ och NCK har i uppgift av svenska regeringen att ta fram forskning och bidra till nationella kunskapsutvecklingen på ämnet, vilket gör att jag anser deras

¹⁷ Orvesto Konsument. *Räckviddsrapport Orvesto Konsument 2020:1*. 2020. URL: https://www.kantar-sifo.se/sites/default/files/reports/documents/rackviddsrapport_orvesto_konsument_2020_1. (hämtad 2021-05-22).

¹⁸ Brottsförebyggande Rådet (BRÅ). Nytt från BRÅ. *Anmälda brott 2020- preliminär statistik: 2021*. URL: <https://www.bra.se/om-bra/nytt-fran-bra/arkiv/nyheter/2021-01-21-anmalda-brott-2020---preliminar-statistik.html>. (hämtad 2021-05-22).

forskning vara högst relevant.¹⁹ CEDAW granskar Sverige regelbundet för att se hur kvinnokonventionen följs och vad som kan förbättras.²⁰ Kommittén är experter på våld mot kvinnor och då de tillhör FN och en konvention som Sverige skrivit under och ska följa ser jag källan som högst relevant. Något som kan vara problematiskt med att ha CEDAW som källa är att deras förbättringspunkter som de kommer fram till genom granskningen kan brista på detaljer och bli generaliserande. Detta eftersom en stor organisation ska sammanfatta ett läge i Sverige på enbart några få punkter och sidor.

I den andra delen av tidigare forskning som jag benämner som akademisk har jag utgått från framför allt författare och metoder för att avgöra dess vetenskapliga relevans. Alla författare i den delen av tidigare forskning, förutom författare till studentuppsats, är forskare och professorer samt sakkunniga på området. De har alla utgått från vetenskapliga metoder för att svara på sina frågeställningar i olika vetenskapliga publikationer. En uppsats kommer att användas från Lunds universitet som är godkänd och granskad av lärare som är sakkunnig inom området och där en vetenskaplig metod har använts.

De metodstöd och tillsynsrapporter som jag har som primärmaterial är som tidigare nämnt framtagna av framför allt Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Utvecklingscentrum. Att utvecklingscentrum har bidragit till materialet och inte enbart poliser och åklagare minskar risken för enbart självreflektion och bidrar till en utomstående kontroll. Tidsmässigt är de metodstöd och tillsynsrapporter som jag har valt ut de senaste inom sitt specifika område, för att undvika att missa eventuella ändringar.

När jag undersökte forskningsläget undersökte jag delvis vad som har skrivits och forskats om de senaste åren, för att se vilken information som är mest aktuell, men äldre forskning, från år 2005 som äldst, har också undersökts. Den äldre forskning jag använder mig av anser jag vara aktuell för mitt ämne. En del äldre forskning har sorterats bort vid urval på grund av brist på uppdaterat feministiskt- och genusperspektiv eller på grund av avsaknad på ett intersektionellt perspektiv. Lagar

¹⁹ BRÅ. *Om BRÅ*. URL: <https://www.bra.se/om-bra.html>. (hämtad 2021-05-22).

NCK. *Nationellt Centrum för Kvinnofrid*. URL: <https://www.nck.uu.se/>. (hämtad 2021-05-22).

²⁰ OHCHR. *UN Treaty Body database*. URL: https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=SWE&Lang=En. (hämtad 2021-05-22).

kan ha ändrats med åren sedan forskningen publicerades, vilket jag har varit uppmärksam på.

När media har analyserats har jag haft i åtanke att det som har skrivits kan vara partiskt och att osanningar kan förekomma. Syftet är inte att använda media som kunskapskälla utan för en jämförelse med problem som identifierats i myndighetsdokumenten. Jag kommer att vara noggrann med i vilket sammanhang problemet från myndighetsdokumenten nämns i media.

1.2.3 Förkortningar i Uppsatsen

BRÅ	Brottsförebyggande Rådet
CEDAW	Committee on the Elimination of Discrimination against Women
FN	Förenta nationerna
FU	Förundersökning
NCK	Nationellt Centrum för Kvinnofrid
NOA	Nationella Operativa Avdelningen
PKC	Polisens Kontakt Center

1.3 Rättsprocessen och de olika brotten

I det här avsnittet kommer jag kortfattat att redogöra för hur rättsprocessen kan gå till när det kommer till mäns våld mot kvinnor i nära relation samt vilka brott det kan innefatta.

1.3.1 Rättsprocessen.

NCK beskriver rättsprocessen på sin hemsida från att en anmälan görs fram till fällande dom.²¹ Det börjar med att brottet kommer till polisens kännedom och en po-

²¹ NCK. Våld i nära relationer. *Rättsprocessen- från anmälan till åtal*. URL: <https://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/rattsvasendets-ansvar/rattsprocessen---fran-anmalan-till-atal/>. (hämtad 2021-05-22).

lisanmälan görs. En förundersökning (FU) inleds sedan om brottet uppfyller kriterierna för det och en FU syftar till att utreda vem som kan misstänkas för brottet samt om det finns tillräckliga bevis för att åtal ska väckas.

Vid våld i nära relationer är det åklagaren som är förundersökningsledare. Åklagaren ger instruktioner till polisen under utredningen som säkring av bevis bland annat. Bevissäkring kan vara videoinspelade förhör, dokumentering av skador på både misstänkt och målsägande, beslagtagande av material som kläder, mobil eller dagbok samt förhör med eventuella vittnen. Brottsp platsen ska också undersökas, ofta med hjälp av kriminaltekniker. En rättsmedicinsk undersökning där gamla och nya skador undersöks ska även göras i samtycke med målsägande.

Polisen kan gripa en person som är misstänkt för brottet som får hållas kvar i högst tolv timmar för förhör om inte åklagaren tar ett beslut att anhålla personen. En anhållning innebär ett tillfälligt frihetsberövande under väntan på häktning. Häktning kan vidare ske på beslut av domstol under häktningsförhandling om personen på sannolika skäl är misstänkt för ett brott med möjligt straff på minst ett års fängelse.

När brottsutredningen är klar tar åklagaren beslut om åtal ska väckas. Åtal ska väckas om det finns tillräckligt med underlag som kan bevisa att brott har begåtts och de flesta brott faller under allmänt åtal. Det innebär att åtal väcks för samhällets räkning och brottsoffret själv måste inte ha anmält brottet.²² I de allmänna domstolarna (tingsrätt, hovrätt och Högsta domstolen) handläggs sedan brottet där alla parter får berätta sin version i en huvudförhandling. Alla argument för och emot om den misstänka är skyldig vägs och om den misstänkta bedöms vara skyldig till brottet bestämmer domstolen påföljd.

1.3.2 Vilka brott innefattar mäns våld mot kvinnor i nära relation?

Brott som kan innefattas av mäns våld mot kvinnor i nära relation är bland annat misshandel, mord, grov kvinnofridskränkning, ofredande, olaga hot, olika former

²² NCK. Våld i nära relationer. *Rättsprocessen- från åtal till dom*. URL: <https://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/rattsvasendets-ansvar/rattsprocessen---fran-atal-till-dom/>. (hämtad 2021-05-22).

av sexualbrott, människohandel, utpressning med mera.²³ Våldet kan uttrycka sig på många olika sätt och brotten ovan är bara exempel på brott som kan uppstå under mäns våld mot kvinnor i nära relation. Det kan röra sig om allt från kommentarer till mord. När brott nämns osorterat på det här sättet är det viktigt att komma ihåg att alla former är allvarligt och att våldet inte bör rangordnas. Mycket ”smått” kan bli stort och våldet bör därför alltid ses i ett sammanhang.²⁴ Jag kommer inte att redogöra för dessa brott närmare när det gäller svårigheter/utmaningar med rätts-tillämpningen exempelvis, då min uppsats syftar till att identifiera problemområden/förbättringsområden i analysen. Flera av dessa brott kommer därför att behandlas under uppsatsens analys.

²³ NCK. Våld i nära relationer. *Vad säger lagen?* URL: <https://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/vad-sager-lagen/>. (hämtad 2021-05-21).

²⁴ Westerberg, Julia. Brottsutredningen vid våld i nära relationer. *Kandidatuppsats, juristprogrammet, Lunds universitet*, 2017: s. 10. URL: <https://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordId=8908479&fileId=8916255>. (hämtad 2021-05-17).

2 Litteraturöversikt och tidigare forskning

I den här delen av uppsatsen kommer den litteratur och tidigare forskning som jag anser relevant för min uppsats att presenteras. Forskningen och litteraturen är uppdelad i kategorierna *Mäns våld mot kvinnor i nära relation och rättsväsendet* samt *Mäns våld mot kvinnor i nära relation och media*. I första delen är litteraturen uppdelad i dels akademisk forskning, dels annan form av forskning som är framtagen av BRÅ, NCK och granskningskommittén för CEDAW. Andra delen, *Mäns våld mot kvinnor i nära relation och media*, är betydligt mindre i omfång än första delen. Det beror på att första delen täcker mycket bakgrundsinformation om våldet och statistik som är relevant för helheten av uppsatsen, samt att innehållsanalysen av media utgår från det som identifierats inom rättsväsendet. Det finns lite akademisk forskning om rättsväsendets hantering av mäns våld mot kvinnor i nära relation kopplat till media, vilket också påverkar omfånget.

2.1 Mäns våld mot kvinnor i nära relation och rättsväsendet

2.1.1 Akademisk forskning

En svårighet som identifierades i framtagningen av material är att användningen av begrepp kring ämnet varierar. En del författare väljer att skriva om ämnet som ”mäns våld mot kvinnor” andra enbart ”våld mot kvinnor” eller ”våld i nära relation”. Det har forskat om hur mäns våld mot kvinnor är just ett omtvistat begrepp och även ett politikområde som är föremål för en diskursiv kamp.²⁵

²⁵ Enander Viveka, Holmberg Carin, Lindgren Anne-Li. Ett litet ord betyder så mycket: Alliansregeringen, Handlingsplanen och betydelseförskjutningar av begreppet mäns våld mot kvinnor. *Sociologisk forskning*. Vol. 52, nr 3, 2015: s. 258. URL: https://www-jstor-org.ludwig.lub.lu.se/stable/24898942?seq=1#metadata_info_tab_contents. (hämtad 2021-05-20).

Användning av olika begrepp kan både inkludera och exkludera olika grupper och förståelser.²⁶ En diskussion har varit huruvida män ska betonas som förövare eller inte, vilket många inom den feministiska skolan förespråkar för att belysa gruppen mäns makt mot kvinnor i samhället. Jag är medveten om diskussionerna kring begrepp och har valt att i min uppsats benämna ämnet som just mäns våld mot kvinnor för att det jag vill undersöka är just mäns våld mot kvinnor och maktstrukturer som finns bakom. Jag har trots min valda benämning sökt forskning med hjälp av ett brett utbud av begrepp för att ge en rättvis bild av forskningsläget, då författare kan nämna våldet olika.

Sociologisk forskning har gjorts på ämnet mäns våld mot kvinnor i relation till rättsprocessen, där Veronica Ekström och Peter Lindström är exempel på författare. De har forskat om huruvida stöd till våldsutsatta kan öka åtal i en rättsprocess.²⁷ Författarna skriver att brottsutredningen försvåras när våldsutsatta kvinnor som polisanmält händelsen väljer att inte medverka i utredningen och undersöker om stöd till den utsatta kan motverka detta. De kommer fram till att en av de faktorer som väger tyngst för beslut att väcka åtal är huruvida den våldsutsatta kvinnan tvekar inför att delta i brottsutredningen.²⁸ Författarna kommer även fram till att socialt stöd från början av rättsprocessen i vissa fall kan öka sannolikheten för åtal, på grund av ökat stöd till att fortsätta medverka.

I en kandidatuppsats från Lunds universitet, juridiska fakulteten 2017, skriver Julia Westerberg om en teori som har utformats av Leonore Walker och beskriver våldet i nära relation som en ”våldscykel”.²⁹ Det innebär att våldet varvas med ånger och uppvisande av kärlek, vilket får många våldsutsatta kvinnor att känna sig ansvariga till de sämre perioderna. Westerberg undersöker våldets dynamik och hur det kan

²⁶ Enander Viveka et al. Ett litet ord betyder så mycket: Alliansregeringen, Handlingsplanen och betydelseförskjutningar av begreppet mäns våld mot kvinnor. *Sociologisk forskning* 2015: s. 259.

²⁷ Ekström Veronica, Lindström Peter. In the service of justice: will social support to victims of domestic violence increase prosecution? *International Review of Victimology*. Vol. 22, nr 3, 2016. DOI: 10.1177/0269758016651946.

²⁸ Ekström Veronica, Lindström Peter. In the service of justice: will social support to victims of domestic violence increase prosecution? *International Review of Victimology*. 2016: s.1.

²⁹ Westerberg, Julia. Brottsutredningen vid våld i nära relationer. *Kandidatuppsats, juristprogrammet, Lunds universitet*, 2017: s. 8-9.

påverka den våldsutsatta kvinnan till velande i möte med rättsväsendet, vilket kan leda till bevissvårigheter men också bristande medverkan i utredningen.³⁰

Westerberg kommer fram till att bemötande och stöd av rättsväsendet inledningsvis är viktigt för att motivera den våldsutsatta att medverka i utredningen och att det finns en kunskapsbrist samt brist på efterlevnad av metodstöd inom rättsväsendet kring mäns våld mot kvinnor.³¹ Vikten av stöd vid ett inledande möte med rättsväsendet för ökad medverkan stämmer överens med Ekström och Lindströms slutsatser.³²

I Westerbergs undersökning, som utgår från rapporter och utvärderingar över myndigheters arbete med dessa brott, framgår det att det existerar en tendens inom rättsväsendet att lägga ner förundersökning när den våldsutsatta inte längre vill medverka, trots bevisning, vilket går emot den utredningsskyldighet som finns.³³ Även här stämmer resultatet överens med Ekström och Lindströms slutsats att kvinnans medverkan är en av de faktorer som väger tyngst för att brottet ska leda till åtal.³⁴

Det råder oenigheter bland forskare kring ämnet om den så kallade nordiska paradoxen. Med nordiska paradoxen menas att Sverige sägs vara ett av världens mest jämställda länder men trots det har höga siffror på mäns våld mot kvinnor.³⁵ Vissa forskare argumenterar för att den här paradoxen är sann medan andra forskare anser att det inte finns någon paradox och att det kan bero på hur man räknar.³⁶ Jag kommer ha i åtanke att det råder oenighet kring ämnet när jag använder mig av en artikel

³⁰ Westerberg, Julia. Brottsutredningen vid våld i nära relationer. *Kandidatuppsats, juristprogrammet, Lunds universitet*, 2017: s. 10.

³¹ *Ibid*, s. 14, 22, 23.

³² Ekström Veronica, Lindström Peter. In the service of justice: will social support to victims of domestic violence increase prosecution? *International Review of Victimology*. 2016.

³³ Westerberg, Julia. Brottsutredningen vid våld i nära relationer. *Kandidatuppsats, juristprogrammet, Lunds universitet*, 2017: s. 22.

³⁴ Ekström Veronica, Lindström Peter. In the service of justice: will social support to victims of domestic violence increase prosecution? *International Review of Victimology*. 2016.

³⁵ Gracia Enrique, Ivert Anna-Karin, Lila Marisol, Wemrell Maria. The Nordic Paradox and intimate partner violence against women (IPAW) in Sweden: A background overview. *Sociology Compass*. 2020. DOI: 10.1111/soc4.12759.

³⁶ Gomez Casillas Amalia, Permanyer Inaki. Is the 'Nordic Paradox' an illusion? Measuring intimate partner violence against women in Europe. *International journal of public health*. Vol. 65, nr 7: 2020. DOI: 10.1007/s00038-020-01457-5.

från år 2020, som genom att undersöka anledningar till den nordiska paradoxen i Sverige belyser problemområden kring mäns våld mot kvinnor i landet.³⁷

En anledning till paradoxen, om den stämmer, kan enligt artikelförfattarna vara att ämnet inte behandlas så komplext som det är med flera olika faktorer som bidrar till våldet.³⁸ Förenklade slutsatser görs, vilket tyder på att andra områden prioriteras mer än mäns våld mot kvinnor i Sverige.

En annan förklaring till den nordiska paradoxen i Sverige är att jämställdheten i Sverige går att dela upp i det offentliga och i det privata. Författarna presenterar undersökningar som visar att många män som lever efter jämställda ideal i offentligheten, utövar våld mot en kvinna i hemmet.³⁹ Det tyder på att det finns en skillnad mellan teori och praktik.

Ytterligare en förklaring till den nordiska paradoxen i Sverige är att delar av jämställdheten tas för given, vilket kan leda till ett försvagande av den.⁴⁰ Känslor av skuld och skam för att en kvinna inte har lämnat sin våldsamme man eller sagt ifrån som ses som självklart i samhället, kan exempelvis göra att färre kvinnor anmäler eller ber om hjälp.

En sista notering kring den nordiska paradoxen i Sverige är avsaknaden av hänsyn till intersektionella skillnader när det gäller mäns våld mot kvinnor i nära relationer.⁴¹ Författarna skriver att ett problem är att brotten inte utreds med hänsyn till att kvinnor upplever ojämlikhet olika och individuellt.⁴² De skriver även om problematiken kring ett starkt fokus på våld som utförs av män som är invandrare i Sverige. Det leder till ökad främlingsfientlighet där mäns våld mot kvinnor riskerar att ses som något ”importerat” till Sverige. Marginaliserade grupper tenderar även att bli mer osynliga genom det här fokuset.

³⁷ Gracia Enrique et al. The Nordic Paradox and intimate partner violence against women (IPAW) in Sweden: A background overview. *Sociology Compass*. 2020.

³⁸ *Ibid*, s. 9-10.

³⁹ *Ibid*, s. 10-11.

⁴⁰ *Ibid*, s. 11.

⁴¹ *Ibid*, s. 14.

⁴² *Ibid*, s. 15-16.

2.1.2 Annan forskning

Enligt NCK kan våldet i nära relation liknas vid en form av process, där våldet trappas upp och successivt blir en del av vardagen och normaliseras.⁴³ Under processen isoleras ofta den våldsutsatta och blir mer beroende av våldsutövaren.⁴⁴ En nedbrytningsprocess tar vid psykologiskt för den våldsutsatta och självkänslan försämras. Det är heller inte ovanligt med internalisering, vilket innebär att den våldsutsatta tar över våldsutövarens uppfattningar om våldet och övrigt. Då våldet oftast sker i perioder kan det finnas hopp hos den utsatta att våldet ska upphöra, vilket går att likna vid Walkers teori om våldscykeln.⁴⁵

Enligt NCK kan det fysiska våldet ta sig uttryck på massor av olika sätt.⁴⁶ Ofta väljer våldsutövaren att rikta våldet mot specifika delar av kroppen som inte är lika synligt för utomstående. Sexuellt våld är även vanligt förekommande och utövas i många fall i samband med misshandel, vilket kan göra gränserna suddiga för den utsatte om det kändes frivilligt eller inte då den utsatte kan ha sex för att undvika andra former av våld men ändå tvingas vara sexuellt tillgänglig för att få slut på det andra våldet.

Psykiskt våld är ofta en stor del av våldet i nära relation. Det kan röra sig om verbala kränkningar, utpressning, isolering samt skambeläggande exempelvis. En annan form av våld som är vanlig är materiellt eller ekonomiskt våld. Materiellt kan innebära att våldsutövaren har sönder saker i hemmet eller skadar husdjur. Med ekonomiskt våld innebär det att mannen tar all kontroll om ekonomin och på så sätt ökar isoleringen får den andra parten i beroendeställning vilket gör det svårare att lämna relationen. Om det finns en särskild utsatthet hos den våldsutsatta som till exempel en funktionsvariation så kan våldsutövaren utnyttja det genom att gömma mediciner eller utöva fysiskt våld på ställen på kroppen där personen redan har ont.

Dödligt våld mot kvinnor är det mest extrema våldet mannen kan utöva. NCK skriver att ungefär 13 kvinnor i Sverige mördas av en man per år.⁴⁷ NCK skriver

⁴³ NCK. Våld i nära relationer. *Våldets uttryck och mekanismer*. URL: <https://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/vald-i-nara-relationer/valdets-uttryck-och-mekanismer/>. (hämtad 2021-04-29).

⁴⁴ NCK. Våld i nära relationer. *Våldets uttryck och mekanismer*.

⁴⁵ Westerberg, Julia. Brottsutredningen vid våld i nära relationer. *Kandidatuppsats, juristprogrammet, Lunds universitet*, 2017: s. 8-9.

⁴⁶ NCK. Våld i nära relationer. *Våldets uttryck och mekanismer*.

⁴⁷ NCK. Våld i nära relationer. *Dödligt våld i nära relationer*. URL: <https://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/vald-i-nara-relationer/dodligt-vald/>. (hämtad 2021-04-29).

också att forskning tyder på att motivet som väger mest bakom mannens mord på kvinnan är just kontroll, då det dödliga våldet oftast sker i samband med uppbrott eller med svartsjuka inblandat.

Många våldsutsatta känner skam för att de inte har lämnat relationen tidigare, enligt NCK, vilket medför svårigheter i uppbrottsprocessen och även skuld inför hur man ”bör” agera i ”jämställda Sverige”.⁴⁸ Det här går väl ihop med teorier om varför den nordiska paradoxen existerar som tidigare presenterat.⁴⁹

NCK skriver även om Rättsväsendets ansvar i en rättsprocess efter brott mot kvinna i nära relation. Bemötandet av rättsväsendet kan vara avgörande enligt NCK samt vikten av att personal inom rättsväsendet besitter kunskap om våldets uttryck och vad det ger för konsekvenser.⁵⁰ Vid brott som rör nära relationer uppkommer vanligtvis problem med bevisning då det ofta sker mellan fyra ögon i hemmet. Det är därför extra viktigt, enligt NCK, att stödbevisning säkras som dokumentation av skador exempelvis.⁵¹ Personer som lever under våld har vanligtvis svårt att berätta detaljerat om våldet, som en följd av känslomässiga band och beroendekänslor till förövaren samt en normalisering av våldet. Uppgifterna kan därför vara röriga eller ändras under utredningen. Stöd till den våldsutsatta under rättsprocessen är därför av stor vikt för att orka, vilket stämmer överens med Ekströms och Lindströms forskning.⁵²

Enligt BRÅ dödades 13 kvinnor av sin partner eller expartner i Sverige under 2020.⁵³ Av den misshandel som skedde mot kvinnor 18 år och uppåt år 2020 var förövaren en närstående eller bekant till kvinnan 80 % av gångerna.⁵⁴ Motsvarande

⁴⁸ NCK. Våld i nära relationer. *Uppbrottsprocessen*.

⁴⁹ Gracia Enrique et al. The Nordic Paradox and intimate partner violence against women (IPAW) in Sweden: A background overview. *Sociology Compass*. 2020, s. 11.

⁵⁰ NCK. Våld i nära relationer. *Ämnesguider om rättsväsendets ansvar*. URL: <https://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/rattsvasendets-ansvar/>. (hämtad 2021-04-29).

⁵¹ NCK. Våld i nära relationer. *Rättsväsendets ansvar*. URL: <https://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/rattsvasendets-ansvar/rattsvasendets-ansvar/>. (hämtad 2021-04-29).

⁵² Ekström Veronica, Lindström Peter. In the service of justice: will social support to victims of domestic violence increase prosecution? *International Review of Victimology*. 2016.

⁵³ BRÅ. Nytt från BRÅ. *Slutlig brottsstatistik 2020- konstaterade fall av dödligt våld*. URL: <https://www.bra.se/om-bra/nytt-fran-bra/arkiv/nyheter/2021-03-30-slutlig-brottsstatistik-2020---konstaterade-fall-av-dodligt-vald.html>. (hämtad 2021-05-23).

⁵⁴ BRÅ. Nytt från BRÅ. *Mäns våld mot kvinnor i fokus*. URL: <https://www.bra.se/om-bra/nytt-fran-bra/arkiv/nyheter/2021-04-23-mans-vald-mot-kvinnor-i-fokus.html>. (hämtad 2021-05-23).

för män var 45 %. År 2019 var 5940 personer misstänkta för misshandel mot en kvinna i parrelation varav 97 % av dessa var män.⁵⁵

Av alla konstaterade våldtäktsbrott under 2016 var gärningspersonen en närstående till brottsoffret i 32 % av fallen, familj i 6 % av fallen, annan form av relation 35 % av fallen och obekant i 27 % av fallen.⁵⁶ En stor skillnad mellan könen kunde noteras för anmälda våldtäkter i parrelation, nämligen 33 % för kvinnor motsvarande 15 % för män.

I en rapport av BRÅ från 2019 undersöks brottet Grov kvinnofridskränkning närmare.⁵⁷ Brottet implementerades år 1998 och personupplklaringsprocenten för brotten var som högst år 2003 och 2004 men har efter det halverats, vilket inte bedöms bero på minskad utsatthet eller brott.⁵⁸ Genom den här granskande rapporten kunde det konstateras genom intervjuer att en förändring har skett i hur brotten rubriceras.⁵⁹ Nu mer än förut får polis i yttre tjänst instruktioner om att rubricera brotten som de enskilda underbrotten till grov kvinnofridskränkning och i många fall rubriceras det inte om. En för hög arbetsbelastning och resursbrist tycks påverka minskningen av de upplklarade brotten också.⁶⁰ Det här kan ha lett till ekonomiska sällningsmekanismer, enligt BRÅ, där underbrott prioriteras mer för utredning än grov kvinnofridskränkning. Det går samtidigt att identifiera ett minskat förtroende för rättsväsendet bland våldsutsatta kvinnor.

Rapporten från 2019 pekar på problem kring tolkning och oklara riktlinjer kring brottet grov kvinnofridskränkning.⁶¹ Exempel på det är hur verbala kränkningar och annat psykiskt våld ska hanteras och rubriceras, vilket ibland har lett till att dess händelser bortprioriteras. Det visar, enligt BRÅ, på ett misslyckande att

⁵⁵ BRÅ. *Våld och misshandel*. URL: <https://www.bra.se/statistik/statistik-utifran-brottstyper/vald-och-misshandel.html>. (hämtad 2021-05-23).

⁵⁶ BRÅ. *Våldtäkt och sexualbrott*. URL: <https://www.bra.se/statistik/statistik-utifran-brottstyper/valdtakt-och-sexualbrott.html>. (hämtad 2021-05-23).

⁵⁷ BRÅ. *Grov kvinnofridskränkning. Brottsens hantering och utveckling i rättskedjan 1998-2017*. Stockholm: BRÅ, 2019. URL: https://www.bra.se/download/18.62c6cfa2166eca5d70e23bd7/1615395221146/2019_8_Grov_kvinnofridskrankning.pdf. (hämtad 2021-05-23).

⁵⁸ BRÅ. *Grov kvinnofridskränkning. Brottsens hantering och utveckling i rättskedjan 1998-2017*. Stockholm: BRÅ, 2019. S. 8.

⁵⁹ *Ibid*, s. 10.

⁶⁰ *Ibid*, s.11-13.

⁶¹ *Ibid*, s. 24-25.

fånga upp de straffrättsligt lindriga gärningar som brottet grov kvinnofridskränkning var tänkt att inkludera. Det råder även olika tolkningar kring det tidsmässiga sambandet mellan alla händelser i brottet.

I en annan rapport av BRÅ från 2017 utvärderas det polisiära arbetet mot brott i nära relation.⁶² Ett problem som belyses är att många utredningar läggs ner när målsägaren inte vill medverka.⁶³ En förutsättning för fler dömda gärningsmän är därför att utredningen är så lite beroende av målsägandes medverkan som möjligt, vilket kan göras med prioritering vid första insatser som dokumentering av skador, undersökning av brottsplats och videofilmade förhör. Vikten av dokumentation betonades även av NCK.⁶⁴ Att målsägandes medverkan väger så tungt stämmer väl överens med både Ekströms och Lindströms forskning samt med Westerbergs studentuppsats.⁶⁵

Hösten 2021 ska CEDAW åter igen granska den svenska regeringen och dess arbete för kvinnors rättigheter, något som ännu inte publicerats och därför inte kan redogöras för här. CEDAWs rekommendationer till Sverige på området mäns våld mot kvinnor, under senaste granskningen 2016 kan i stället nämnas. CEDAW uttryckte 2016 en oro för Sveriges låga siffror i rapportering, åtal och domar kring mäns våld mot kvinnor samt för brister som har identifierats i samband med utredningar av dessa brott.⁶⁶ Bristerna gäller att brottsplatser i flera fall inte säkras, att för tidiga bedömningar görs om det finns bevis eller inte samt att detta sker på grund av diskriminerande attityder och stereotyper. Det här kan kopplas till Westerbergs slutsats om att utredningar läggs ner för tidigt trots bevis, samt BRÅ:s rapportering om hur utredningar läggs ner när målsägande

⁶² BRÅ. *Polisiära arbetsätt för att förebygga upprepat partnervåld- med fokus på våldsutövare*. Stockholm: BRÅ, 2017. URL: https://www.bra.se/download/18.4c494ddd15e9438f8ad861e6/1512032417964/2017_13_Polisiara%20arbetsatt_for_att_forebygga_upprepat_partnervald.pdf. (hämtad 2021-05-23).

⁶³ BRÅ. *Polisiära arbetsätt för att förebygga upprepat partnervåld- med fokus på våldsutövare*. Stockholm: BRÅ, 2017. S. 15.

⁶⁴ NCK. *Våld i nära relationer. Rättsväsendets ansvar*.

⁶⁵ Ekström Veronica, Lindström Peter. In the service of justice: will social support to victims of domestic violence increase prosecution? *International Review of Victimology*. 2016.

Westerberg, Julia. *Brottsutredningen vid våld i nära relationer. Kandidatuppsats, juristprogrammet, Lunds universitet*, 2017.

⁶⁶ Convention on the Elimination of all forms of discrimination against women. (CEDAW). *Concluding observations on the combined eighth and ninth periodic reports of Sweden*. United Nations: 2016, s. 7-8. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N16/066/41/PDF/N1606641.pdf?OpenElement>. (hämtad 2021-05-23).

inte vill medverka.⁶⁷ CEDAW gav även kritik till Sverige för att det finns en brist på skyddsboenden för våldsutsatta kvinnor samt problematiken för den grupp kvinnor i Sverige som tvingas stanna i en våldsam relation för att inte förlora sitt uppehållstillstånd.⁶⁸

2.2 Mäns våld mot kvinnor i nära relation och media.

År 2005 skrev Gabriella Nilsson en vetenskaplig artikel om varför rapporten *Slagen Dam* som presenterades 2001 på Rosenbad möttes av tystnad från det svenska folket och i media.⁶⁹ Slagen Dam gjordes av Brottsoffermyndigheten på uppdrag av regeringen för att försöka undersöka mörkertalet kring mäns våld mot kvinnor och där en enkät skickades ut till svenska kvinnor mellan 15 och 65 år. Sju tusen svarade på enkäten och resultatet visade att 46 procent upplevt våld av en man och 12 procent av dessa hade upplevt våld senaste året.

Forskarna hade väntat sig stor uppståndelse i media och samhället men möttes av tystnad. Nilsson undersöker förklaringar till den här tystnaden och en teori varför den uppkom efter rapporten är för att det är en medveten strategi av media för att inte utmana bilden av Sverige som jämställt land.⁷⁰ Det kan kopplas till teorier kring den nordiska paradoxen.⁷¹ Tystanden av media kan även ge tid för att hinna fundera och förbereda sig bättre vad som ska skrivas. Dagens Nyheter skrev om rapporten kort i marginalen och SVT valde att inte nämna den alls.⁷²

⁶⁷ Westerberg, Julia. Brottsutredningen vid våld i nära relationer. *Kandidatuppsats, juristprogrammet, Lunds universitet*, 2017, s. 22.

BRÅ. *Polisiära arbetssätt för att förebygga upprepat partnervåld- med fokus på våldsutövare*. Stockholm: BRÅ, 2017, s. 15.

⁶⁸ CEDAW. *Concluding observations on the combined eighth and ninth periodic reports of Sweden*. United Nations: 2016, s. 8.

⁶⁹ Nilsson, Gabriella. Slagen dam och tystnaden. *Nätverket etnologisk tidskrift*. Nr 14, 2005: 65-78. URL: <https://lup-lub-lu-se.ludwig.lub.lu.se/search/publication/1528286>. (hämtad 2021-05-23).

⁷⁰ Nilsson, Gabriella. Slagen dam och tystnaden. *Nätverket etnologisk tidskrift*. Nr 14, 2005: s. 66.

⁷¹ Gracia Enrique et al. The Nordic Paradox and intimate partner violence against women (IPAW) in Sweden: A background overview. *Sociology Compass*. 2020.

⁷² Nilsson, Gabriella. Slagen dam och tystnaden. *Nätverket etnologisk tidskrift*. Nr 14, 2005: s. 72.

En annan förklaring till medias tystnad, enligt Nilsson, är krocken mellan politik och journalistik.⁷³ Journalistik handlar mycket om försäljning och därför kan Slagen Dam inte få någon plats i journalistiken om media bedömer att det inte kommer sälja. Eventuellt för att svenska folket inte vill läsa att Sverige inte är jämställt. Viktigt att ha i åtanke är att Slagen Dam släpptes 2001 och att reaktionerna i dagens samhälle kan ha blivit annorlunda.

Det har gjorts olika diskursanalyser på mäns våld mot kvinnor i media genom åren och jag har valt att presentera den senaste undersökningen jag kunde hitta, skriven 2020, som redogör för diskursen år 2018.⁷⁴ Författarna undersökte i diskursanalysen sju olika svenska tidningar under 2018. Det författarna kom fram till var att det existerar en nordisk paradox, som även presenterades i ovanstående avsnitt, vilket bidrar till en förvirrande diskurs i media.⁷⁵ Författarna kom även fram till att trots det erkända sambandet mellan ojämlikhet och våld mot kvinnor i nära relation, beskrevs våldet mot kvinnor i Sverige övergripande i media som individuella fall och inte som något strukturellt våld.⁷⁶ De gånger tidningar beskrev våldet strukturellt var när förövaren inte var svensk.

Min uppsats kommer att bidra till en innehållsanalys av media som är närmare i tiden. Uppsatsen binder även ihop medias innehåll med vad tillsynsrapporter och metodstöd inom myndigheter anser är problematiskt kring dessa brott. Jag har inte har kunnat hitta någon tidigare forskning om det, vilket visar på en passande plats för min uppsats i forskningsläget.

⁷³ Nilsson, Gabriella. Slagen dam och tystnaden. *Nätverket etnologisk tidskrift*. Nr 14, 2005: s. 74.

⁷⁴ Gracia Enrique, Karlsson Nadja, Lila Marisol, Wemrell Maria. Representation of Intimate Partner Violence Against Women in Swedish News Media: A Discourse Analysis. *Violence against women*. 2020: 1-26. DOI: 10.1177/1077801220940403.

⁷⁵ Gracia Enrique et al. Representation of Intimate Partner Violence Against Women in Swedish News Media: A Discourse Analysis. *Violence against women*. 2020: s. 15.

⁷⁶ *Ibid*, s. 20.

3 Teori och metod

I det här avsnittet kommer jag först att redogöra för den teori som jag kommer utgå ifrån när jag analyserar mitt primärmaterial, vilket är en version av cripteori av Ulrika Svallingson. Jag kommer sedan att redogöra för den metod jag har valt att använda mig av, vilket är innehållsanalys.

3.1 Teori

Teorin jag har valt att använda mig av är ursprungligen en så kallad crip-teori. Crip-teori är en samlingsbenämning på flera olika teoretiska perspektiv för att analysera makt och normer.⁷⁷ Teorin härstammar från ett funktionsvariationsperspektiv, där man undersöker hur samhället och normer är anpassade för människor med en viss funktionalitet och om det finns en förväntan att människor ska fungera på ett visst sätt.⁷⁸

Jag kommer att använda mig av en juridisk publikation av Ulrika Svallingson från 2013 där hon kopplar ursprunglig crip-teori till den rättsliga hanteringen av sexualbrott och utvecklar en teori om människan som icke-funktionsfullkomlig eller normativ i relation till det normativa rättssubjektet som rationell och autonom.⁷⁹ Svallingson är jurist, författare och programhandläggare vid Raol Wallenbergsinstitutet för mänskliga rättigheter och humanitär rätt.

⁷⁷ Nationalencyklopedin. Crip-teori. URL: <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/1%C3%A5ng/cripteori>. (hämtad 2021-05-23).

⁷⁸ Svallingson, Ulrika. För alla lika olika, crip-teoretiska avslöjanden av den faktiska människans frånvaro i sexualstraffrätten. *Juridisk publikation*. Nr 2, 2013: s. 296.

⁷⁹ *Ibid*, s. 295-296.

3.1.1 Om cripteori kopplat till rättsväsendet

Idén om det rationella och autonoma rättssubjektet tillsammans med likabehandlingsprincipen, skriver Svallingson, är hörnstenar i straffrätten.⁸⁰ Men när det kommer till sexualbrott är rationella och autonoma rättssubjekt svårt att döma och argumentera efter. Sociala normer, maktstrukturer, sexualitet, romantik, beroendekänslor med mera kan leda till icke-rationellt beteende och brist på autonomi.

Cripteori fokuserar på normer och de förväntningar (i detta fall inom rättsväsendet) som finns på funktionsfullkomlighet som människa. Teorin används inte för att diskutera vem som kan klassas som funktionshindrad och inte varför.⁸¹ Teorin är inte heller begränsad till människor med en diagnostiserad funktionsnedsättning.

Svallingson förtydligar i sin publikation att hon inte menar att de människor som inte omfattas av rättssubjektets normer har samma önskningar eller villkor.⁸² Hon menar inte heller att gruppen som skiljer sig från rättssubjektets normer och ideal är de enda människorna som kan ha strukturella, underordnade positioner i samhället eller rättsväsendet. Det dessa människor har gemensamt är att de skiljer sig från rättsväsendets förståelse av vad som utgör normen av ett rättssubjekt och idealet som rationell och autonom.

Ett exempel på det här är ett fall som rörde brotten människohandel och koppleri, där målsäganden själv söker upp mannen och efter att ha blivit hämtad av polis återvänder hon till mannen.⁸³ Målsägande stämmer här inte in som ett passivt offer, vilket kvinnan ofta förväntas vara, och rätten utgick ifrån att hon har ett självbestämmande och agerar utifrån fri vilja, utan att ta hänsyn till strukturella aspekter.

Med strukturaspekter i tanken kan reaktioner efter olika former av mäns övergrepp på kvinnor få mer förståelse. Reaktionerna kanske inte är ”rationella” eller autonoma på grund av bakomliggande känslor som skam, upprepade kränkning, övertalning hos sig själv att det inte har rört sig om ett övergrepp

⁸⁰ Svallingson, Ulrika. För alla lika olika, cripteoretiska avslöjanden av den faktiska människans frånvaro i sexualstraffrätten. *Juridisk publikation*. Nr 2, 2013, s. 295.

⁸¹ *Ibid*, s. 297.

⁸² *Ibid*, s. 298.

⁸³ *Ibid*, s. 305-306.

med mera.⁸⁴ Komplexa beteendemönster med bakomliggande strukturella aspekter som maktutövande osynliggörs utan den här aspekten.

Enligt Svallingson visar det här på en oförmåga inom rättsväsendet att kunna hantera människor och beteende som avviker från normerna om rationalitet och autonomi.⁸⁵ Det blir en indirekt diskriminering av de människor som inte följer normen som rättssubjekt.⁸⁶

Det kan även bli en konflikt mellan subjekt och struktur, vilket innebär att individerna agerar inom en struktur där makt och hierarkier finns medan rättssystemet snarare tolkar situationen utifrån ett individperspektiv med enskilda gärningar.⁸⁷ Inom rätten befinner sig abstrakta individer, nämligen arbetstagare och medborgare medan den riktige individen behandlas i andra rum.⁸⁸

När rätten inte utgår från bakomliggande strukturer och fokus i stället ligger på autonomi och rationalitet, blir risken att det antas att rättssubjektet antingen vill något eller inte vill något, utan att ta andra alternativ i beaktning som: Subjektet hade hoppats på något annat.⁸⁹

Den här idén om att rättssubjektet antingen vill något eller inte vill något kan tänkas komma från kontraktstanken.⁹⁰ Det innebär att det finns ett antagande om ett kontrakt mellan två fria och oberoende parter när det gäller relationer och sex. Det leder till ett antagande om att en kvinna antas ha en viss grad av självbestämmande som vi tänker oss att alla har, men egentligen kan sakna självbestämmande. Det ojämlika maktförhållandet osynliggörs därmed. Den här tesen om människan som icke-funktionsfullkomlig och icke-normativ, kan vara en förklaring till brist på förståelse för dessa brott vilket leder till en indirekt diskriminering.⁹¹

⁸⁴ Svallingson, Ulrika. För alla lika olika, cripteoretiska avslöjanden av den faktiska människans frånvaro i sexualstraffrätten. *Juridisk publikation*. Nr 2, 2013, s. 306.

⁸⁵ *Ibid*, s. 296.

⁸⁶ *Ibid*, s. 319.

⁸⁷ *Ibid*, s. 300.

⁸⁸ *Ibid*, s. 303.

⁸⁹ *Ibid*, s. 312.

⁹⁰ *Ibid*, s. 309.

⁹¹ *Ibid*, s. 313.

3.1.2 Hur diskriminering i rättsväsendet kan undvikas enligt cripteori

Med hjälp av cripteori kan ideal och normer om att vara autonom och rationell som rättssubjekt kritiserats och ny kunskap kan uppkomma.⁹² Den nya kunskapen kan användas för att bilda nya rättsliga argument för att förbättra rätts-säkerheten för de människor som inte omfattas av den rättsliga normen och undvika indirekt diskriminering.

Enligt Svallingsons teori behöver maktstrukturer bli mer erkänt inom rättssystemet och en ökad medvetenhet behöver utvecklades för icke-rationella handlingar.⁹³ Handlingar sker inte i ett vakuum, utan det sker inom en kontext, vilket rätten behöver mer kunskap inom.⁹⁴

Rättssystemet är enligt teorin en del av en institutionalisering som kan reproducera en maktordning.⁹⁵ Rättssystemet kan även ses som en återspeglning av samhället och dess värderingar. Feministisk kritik har därför riktats mot rättssystemet för att vara en del i att reproducera kvinnors underläge, genom hanteringen av sexualbrott som individfall och inte kontextuellt och strukturellt.

Det finns dock problem kring rättsliga strategier för att skydda särskilt utsatta grupper.⁹⁶ Anledningen är att du måste tillhöra en viss grupp för att omfattas av specifika skyddsbestämmelser. Svallingson tar upp brottet grov kvinnofridskränkning som ett exempel där brottet som ska bidra till uppmärksammande av strukturer, har skapat ett kvinnligt idealoffer som försvarslöst och passivt.⁹⁷ Det leder till förstärkande av stereotyper av försvarslösa kvinnor och våldsbenägna män, trots att situationen kan vara mycket mer komplex. Det är möjligt att vara ett offer och samtidigt ett aktivt subjekt.

⁹² Svallingson, Ulrika. För alla lika olika, cripteoretiska avslöjanden av den faktiska människans frånvaro i sexualstraffrätten. *Juridisk publikation*. Nr 2, 2013, s. 297.

⁹³ *Ibid*, s. 307.

⁹⁴ *Ibid*, s. 304.

⁹⁵ *Ibid*, s. 312.

⁹⁶ *Ibid*, s. 310.

⁹⁷ *Ibid*, s. 310-311.

Viktigt att tillägga är att normerna också fyller en viktig rättslig funktion. Normen behövs för att kunna skilja på lagliga och olagliga gärningar.⁹⁸ Normerna blir som en måttstock nära rättssubjektet. Svallingson kritiserar med hjälp av cripteori den här måttstocken för att inte vara flexibel och därmed påverka den som avviker från måttstocken negativt. Svallingson skriver att måttstocken borde anpassas mer till den enskilda individen genom en kontextualisering av individen samt en positiv definition av autonomi i rättssystemet.⁹⁹

Kontextualiseringen kan ske genom en utgångspunkt som är baserad på personens verklighet, personens vardag samt personens möjligheter att skydda och försvara sin integritet.¹⁰⁰ Genom att kontextualisera adderar det ett kritiskt maktperspektiv till gärningsanalysen samt ger möjligheter till ett mer intersektionellt angreppssätt inom rättssystemet. Detta eftersom det blir ökad uppmärksamhet till olika omständigheter och identitetskategorier. Den underordnade positionen blir då inte automatiskt för att personen är kvinna. En formell likabehandling av rättssubjekten gör det svårt att ge människor som inte passar in i normerna och idealen rättslig relevans och likhet inför lagen.¹⁰¹ Teorin efterfrågar därför kontextualisering för att undvika diskriminering.

Teorin efterfrågar även en positiv definition av autonomi inom rättsväsendet för att undvika diskriminering.¹⁰² Som tidigare nämnt i detta avsnitt existerar det en förväntan om att människor antingen vill något eller inte. Genom att ha ett positivt definierat autonomibegrepp innebär det ett aktivt fokus på individens kapacitet och möjligheter att förverkliga sina val i livet. Det minskar risken för att utan vidare analys slå fast vid att vi alla är lika inför lagen och har fri vilja. För att kunna positivt definiera en individs autonomi krävs det ett kontextualiserat rättssubjekt och enligt Svallingson hör dessa två åtgärder samman för att tillsammans minska indirekt diskriminering inom rättsväsendet.

⁹⁸ Svallingson, Ulrika. För alla lika olika, cripteoretiska avslöjanden av den faktiska människans frånvaro i sexualtraffräkten. *Juridisk publikation*. Nr 2, 2013, s. 314.

⁹⁹ *Ibid*, s. 317.

¹⁰⁰ *Ibid*, s. 316.

¹⁰¹ *Ibid*, s. 302.

¹⁰² *Ibid*, s. 318.

3.1.3 Hur teorin används i uppsatsen

Mitt primärmaterial kommer att undersökas med utgångspunkt i den här teorin. Teorin fokuserar på cripteori i relation till sexualbrott. Då mäns våld mot kvinnor i nära relation kan innehålla sexualbrott är det givetvis relevant och brotten överlappar varandra. Jag anser även att teorin går att applicera på andra former av mäns våld mot kvinnor i nära relation. Förväntningar om rationalitet och autonomi finns hos alla människor i alla brott enligt teorin, och våld i nära relation är ytterligare ett exempel där komplexa sociala faktorer i kontexten som kärlek, känslor, sex, beroende med mera påverkar beteenden hos den utsatta, vilket har presenterats i tidigare forskning. Utifrån tidigare forskning vet vi också att självbestämmandet och frihet kan vara obefintligt för en kvinna i en våldsam relation. Autonomi och rationalitet som den här teorin diskuterar är därför högst relevant för min uppsats. Teorin innehåller även exempel om grov kvinnofridskränkning, vilket jag självklart kan använda mig av i analysen. Att jag dessutom undersöker förbättringsområden/problemområden inom den rättsliga hanteringen av dessa brott gör det extra intressant och givande att applicera denna teori som innehåller faktiska förbättringsförslag för att människor som inte passar in i normen och idealet som rättssubjekt ska diskrimineras.

När jag undersöker media är förhoppningen att teorin kan bidra till förslag, med hjälp av tidigare forskning, på förklaringar till innehållet eller avsaknad av innehållet kring den rättsliga hanteringen av mäns våld mot kvinnor i nära relation.

3.2 Metod

Metoden jag kommer använda mig av i uppsatsen är innehållsanalys och boken *Textens mening och makt* kommer användas till min hjälp, där författarna Kristina Boréus och Sebastian Kohl har samlat verktyg och tillvägagångssätt.¹⁰³ Jag kommer först att kort redogöra för vad som menas med innehållsanalys enligt författarna, för att sedan gå in djupare på hur jag kommer att använda metoden i min uppsats för att svara på mina frågeställningar. Kritik och begränsningar med metoden kommer även att presenteras i slutet av detta avsnitt.

3.2.1 Om innehållsanalys

Boréus och Kohl skriver att innehållsanalys är en form av textanalys där textinnehåll successivt bryts ner och undersöks i kategorier för att kunna besvara forskningsfrågor.¹⁰⁴ Innehållsanalys riktas främst till ett brett textmaterial och olika former av kodning ingår i metoden.

Författarna skiljer mellan kvantitativ innehållsanalys och kvalitativ innehållsanalys, även om de betonar att skillnaden bör ses som relativ och inte absolut då dessa kan överlappa varandra. Kvantitativ innehållsanalys är en metod (huvudsakligen deduktiv) för att se hur mycket eller lite något ämne förekommer i materialet med hjälp av kodschema.¹⁰⁵ Kvalitativ innehållsanalys är i stället en metod (huvudsakligen induktiv) som beskriver innebörden av texter genom att kategorisera textmaterialet med hjälp av någon form av kod- eller frågeschema.

Innehållsanalys är enligt författarna lämplig att använda när man vill studera omfattningen av ett visst tema i textmaterialet och jämföra det med omfattningen utanför textmaterialet, vilket är relevant för min uppsats som vill undersöka innehållet i myndighetsdokument för att sedan jämföra det med förekomsten i media.¹⁰⁶

¹⁰³ Boréus Kristina, Kohl Sebastian. ”Innehållsanalys”. I *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, Boréus Kristina och Bergström Göran (red.), 4. Uppl. 49-89. Lund: Studentlitteratur AB, 2018.

¹⁰⁴ Boréus Kristina, Kohl Sebastian. ”Innehållsanalys”. I *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, Boréus Kristina och Bergström Göran (red.), 2018, s. 50.

¹⁰⁵ Ibid, s. 50.

¹⁰⁶ Ibid, s. 52.

Jag kommer använda mig av begreppen kodningsenheter samt analysenheter i min analys. Kodningsenheter innebär de områden/ord/argument och så vidare som man letar efter och vill undersöka.¹⁰⁷ Analysenheter innebär det material som analyseras, i mitt fall utvalda tillsynsrapporter, metodstöd samt tidningsartiklar.¹⁰⁸

3.2.2 Tillvägagångssätt

Tillvägagångssättet av innehållsanalysen kommer att bestå av tre delar: Kvalitativ innehållsanalys av tillsynsrapporter och metodstöd, kvantitativ innehållsanalys av media samt kvalitativ innehållsanalys av media. En jämförelse sker efter hand och resultatet av den diskuteras i avsnittet Resultat och Diskussion.

3.2.2.1 Kvalitativ innehållsanalys av tillsynsrapporter och metodstöd

Med hjälp av boken *Textens mening och makt* där exempel visas hur frågor kan ställas upp som metod för att få svar på sin frågeställning med en innehållsanalys,¹⁰⁹ har jag sammanställt följande frågescheman som jag kommer utgå från i analysen:

Frågeschema för metodstöd

- 1. Vilken handbok/metodstöd analyseras?**
- 2. Vilken form av hantering av mäns våld mot kvinnor i nära relation beskrivs/utmärks som viktigt för just dessa brott i metodstödet och varför?**
- 3. Beskrivs något problem/försvårande i hanteringen av mäns våld mot kvinnor i nära relation och hur i så fall?**

Frågeschema för rapporter

- 1. I vilken rapport förekommer beskrivningen av problemet?**
- 2. Vad beskrivs som ett problem/förbättringsområde i hanteringen av mäns våld mot kvinnor i nära relation i rapporten och varför?**

¹⁰⁷ Boréus Kristina, Kohl Sebastian. "Innehållsanalys". *I Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, Boréus Kristina och Bergström Göran (red.), 2018, s. 59.

¹⁰⁸ Ibid, s. 60.

¹⁰⁹ Ibid, s. 58-59 & 78.

I boken skriver författarna att en del av innehållsanalys är att testa sina kodningsenheter på analysenheterna för att se relevans och om svar på frågorna kan ges.¹¹⁰ Jag har därför utformat frågorna ovan efter att ha läst materialet en gång, sedan testat frågorna på materialet och korrigerat när det varit nödvändigt.

Frågorna för metodstöd och frågorna för rapporter är formulerade med olika syften. Syftet med att analysera metodstöden är att få svar på hur det är tänkt att personal inom rättsväsendet ska arbeta med mäns våld mot kvinnor i nära relation och vad som är viktigt för att sedan kunna identifiera problem i tillsynsrapporter som beskriver när detta inte följs. Som fråga 3 avslöjar i frågeschemat till metodstöden, kan även problemområden beskrivas i metodstöd och är därför en viktig start i analysen.

I fråga 2 för metodstöd har jag frågat efter vad som beskrivs som viktigt. Jag kommer avgöra vad som beskrivs som viktigt genom att dels leta efter beskrivningen ”viktigt” eller liknande som ”det är av vikt”. Dels kommer jag undersöka vilken hantering för dessa brott som beskrivs i stor omfattning eller återkommer flera gånger för att inte missa något som är centralt och därför bör vara av vikt, men kanske inte omnämns som det. Ytterligare en faktor som kan tolkas som viktigt utan att det nämns är när det sammanfattas listor med vad som ska tänkas på i hanteringen av brotten. Jag kommer vara tydlig i analysen när det beskrivs som viktigt eller när det kan tolkas som viktigt på grund av ovanstående förklaringar.

Efter att ha gått igenom mina utvalda rapporter och metodstöd en och en utifrån frågorna ovan sammanställs resultatet i olika kategorier av problemområden/förbättringsområden. På grund av begränsat omfång kan inte alla områden analyseras i media. Därför sammanställdes de kategorier som har återkommit i minst tre olika metodstöd/och eller rapporter som antingen viktigt kring dessa brott eller där fokus bör ligga på att förbättra. Anledningen till att jag har med det som räknas som viktigt i beräkningen är för att det visar när det är extra problematiskt när något inte följs. Jag är tydlig i analysen hur många rapporter/metodstöd som tar upp området som problemområde/förbättringsområde samt när det har räknats som viktigt. Dessa identifierade kategorier/områden blir kodningsenheterna jag använde mig av i nästa del av analysen- den kvantitativa innehållsanalysen av media.

¹¹⁰ Boréus Kristina, Kohl Sebastian. ”Innehållsanalys”. I *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, Boréus Kristina och Bergström Göran (red.), 2018, s. 58-59.

3.2.2.2 Kvantitativ innehållsanalys av media

Analysenheterna i denna del är alla artiklar ur tidningarna Dagens Nyheter, Aftonbladet, Expressen och Svenska Dagbladet som omfattar begreppet ”våld mot kvinnor”. Tidsperioden är året 2020. Kodningsenheterna är som tidigare nämnt de identifierade problemområdena/förbättringsområdena från föregående del av materialet. Databasen ”Retriever” via Lunds universitet har använts för att ta ut dessa artiklar/analysenheter. Jag använde först sökorden ”mäns våld mot kvinnor” när jag samlade artiklar/analysenheter men upptäckte efter att ha provat med olika sökord att ”våld mot kvinnor” gav fler sökträffar än ”mäns våld mot kvinnor”, vilket i sig är intressant i relation till Enanders, Holmbergs och Lindgrens artikel som presenterades i avsnittet tidigare forskning.¹¹¹

Tillvägagångssättet är sedan att jag med hjälp av databasen identifierar alla artiklar som benämner ”våld mot kvinnor”, för att sedan addera de olika kodningsenheterna, en kodningsenhet i taget i en tidning i taget. Jag räknar med hjälp av datorn hur många artiklar som nämner kodningsenheterna, när och i vilken tidning. Kodschemat som jag kommer använda mig av visas nedan.

Kodschema för analysenhet X

Kodningsenhet	Antal	Datum
----------------------	--------------	--------------

En sammanställning av alla tidningar görs slutligen med hjälp av samma tabell.

3.2.2.3 Kvalitativ innehållsanalys av media

I den här delen kommer jag redogöra kort för innehållet i analysenheterna som identifierades i föregående del (tidningsartiklarna), för att kunna jämföra med innehållet i tillsynsrapporterna och metodstöden.

Jag redogör för innehållet i artiklarna utifrån följande fråga:

I vilket sammanhang nämndes kodningsenheten?

¹¹¹ Enander Viveka et al. Ett litet ord betyder så mycket: Alliansregeringen, Handlingsplanen och betydelseförskjutningar av begreppet mäns våld mot kvinnor. *Sociologisk forskning* 2015.

3.2.3 Kritik till metoden

En viktig faktor med metoden som kan kritiseras är att det i många sammanhang inte är viktigast hur många gånger något sägs utan hur det sägs.¹¹² Det är på grund av det som jag inte bara presenterar ett nummer hur ofta något nämns i media utan även kortfattat *hur* det nämns i de olika kategorierna.

Ytterligare en svaghet med metoden innehållsanalys är att frågorna är förutbestämda och en risk blir därför att texterna inte får tala och viktiga aspekter kan missas.¹¹³ Det här har jag tagit hänsyn till och som jag skrev i avsnittet tillvägagångssätt har jag läst allt material en gång mer förbehållslöst innan för att skaffa mig en god kännedom om diskursen och vad som sägs och utefter det format frågor.

En sista kritik till min metod är problemet att olika innehåll kan tolkas olika beroende på vem som läser.¹¹⁴ Jag har därför försökt vara så tydlig som möjligt med vad som står och varför jag tolkar beskrivningen av något som viktigt eller som ett problem exempelvis.

¹¹² Boréus Kristina, Kohl Sebastian. ”Innehållsanalys”. I *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, Boréus Kristina och Bergström Göran (red.), 2018, s. 79.

¹¹³ Ibid, s. 80.

¹¹⁴ Ibid, s. 83.

4 Analys

I det här avsnittet behandlas mitt primärmaterial med hjälp av innehållsanalys och med utgångspunkt i Svallingsons teori. En kvalitativ innehållsanalys kommer först göras på utvalda tillsynsrapporter och metodstöd, följt av en kvantitativ innehållsanalys av media och till sist en kvalitativ innehållsanalys av media. Tidigare forskning kommer att användas till min hjälp i analysen.

4.1 Kvalitativ innehållsanalys av metodstöd och tillsynsrapporter

Metodstöd 1

1. Vilken handbok/metodstöd analyseras?

*Utredning av brott mot barn, våld i nära relation och sexualbrott mot vuxna. Checklistor för polis och åklagare för ett utvecklat bästa arbetssätt.*¹¹⁵

2. Vilken form av hantering av mäns våld mot kvinnor i nära relation beskrivs/utmärks som viktigt för just dessa brott i metodstödet och varför?
 - a) För poliser på plats betonas i checklistan vikten av att skaffa sig en överblick av brottsplatsen, så fort parterna är separerade och ett beslut om tvångsmedel eventuellt har tagits.¹¹⁶

¹¹⁵ Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Utvecklingscentrum Väst. *Utredning av brott mot barn, våld i nära relation och sexualbrott mot vuxna. Checklistor för polis och åklagare för ett utvecklat bästa arbetssätt:2017.*

¹¹⁶ Ibid, s. 12.

- b) Enligt checklistan ska ett målsägandeförhör ske så fort som möjligt och det ska vara filmat.¹¹⁷ Under förhöret ska inte polisen avbryta och exempel på följdfrågor som är viktiga att ställa vid dessa brott finns i checklistan.
- c) Information om målsägandebiträde ska också ges så fort som möjligt enligt checklistan.

Stöd till målsägande i ett tidigt skede, vet vi av Ekströms och Lindströms forskning samt Westerbergs uppsats, kan vara avgörande för målsägandes medverkan och då även för åtal.¹¹⁸ Även NCK betonar vikten av stöd.¹¹⁹

- d) Att dokumentera de existerande eller icke-existerande skadorna på både målsägande och misstänkt beskrivs som viktigt när det gäller våld i nära relation.¹²⁰ Läkareundersökning är frivilligt men ska informeras om.
- e) Vid brott i nära relation är bevissäkring viktigt enligt checklistan.¹²¹ Det innebär mycket dokumentation, inte bara av förhör och skador utan även av brottsplatsen. Provtagning ska göras i vissa fall. Ett säkrande av vittnen beskrivs som ett obligatoriskt steg för polisen och förhör med vittnen ska ske om möjlighet finns. Även föremål av intresse för undersökningen ska tas i beslag.

Att bevissäkring är viktigt stämmer väl överens med flera källor i tidigare forskning. Enligt BRÅ är bland det mest avgörande i en utredning målsägandes medverkan och ett förbättringsområde för polis och åklagare är därför att inte vara lika beroende av målsägandes medverkan då det är

¹¹⁷ Ibid, s. 12.

¹¹⁸ Ekström Veronica, Lindström Peter. In the service of justice: will social support to victims of domestic violence increase prosecution? *International Review of Victimology*. 2016.

Westerberg, Julia. Brottsutredningen vid våld i nära relationer. *Kandidatuppsats, juristprogrammet, Lunds universitet*, 2017.

¹¹⁹ NCK. Våld i nära relationer. *Ämnesguider om rättsväsendets ansvar*.

¹²⁰ Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Utvecklingscentrum Väst. *Utredning av brott mot barn, våld i nära relation och sexualbrott mot vuxna. Checklistor för polis och åklagare för ett utvecklat bästa arbetssätt:2017*, s. 13.

¹²¹ Ibid, s. 12-14.

vanligt i dessa brott att inte vilja medverka.¹²² Att målsägandes medverkan har vägt så tungt i utredningar kan kritiseras utifrån Svallingsons teori.¹²³ De maktstrukturer som finns bakom dessa brott av män mot kvinnor osynliggörs genom att det finns förväntningar på målsägande att hon är självbestämmande i valet att medverka eller inte och bör agera rationellt, trots komplexa känslor, maktstrukturer och en normaliseringsprocess bakom som i själva verket kan göra att hon inte är självbestämmande alls. Utifrån Svallingsons teori är bevisstöd på andra sätt, som leder bort från förväntningar på målsägande som rationell och autonom, därför positivt.

- f) För åklagare är ett första steg ett inledande av förundersökning.¹²⁴ I checklisten betonas det att det alltid i början av förundersökningen när det gäller brott i nära relation måste undersökas om brotten kan ha hedersproblematik inblandat.¹²⁵ Om det finns, ska särskilda åtgärder tas.

Enligt Svallingsons teori går det att kritisera metodstödet för att enbart lyfta hedersproblematik som en särskild omständighet där särskilda åtgärder ska tas. Att enbart lyfta en särskild omständighet för kvinnor som utsätts för våld i nära relation blir att blunda för ett intersektionalitetsperspektiv, vilket enligt teorin hade kunnat undvikas med hjälp av en contextualisering där varje kvinnas vardag och förutsättningar undersöks.¹²⁶

- g) Åklagaren ska också ta ställning till anhållande eller hämtning till förhör.¹²⁷

¹²² BRÅ. *Polisiära arbetsätt för att förebygga upprepat partnervåld- med fokus på våldsutövare*. Stockholm: BRÅ, 2017. S. 15.

¹²³ Svallingson, Ulrika. För alla lika olika, cripteoretiska avslöjanden av den faktiska människans frånvaro i sexualstraffrätten. *Juridisk publikation*. Nr 2, 2013.

¹²⁴ Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Utvecklingscentrum Väst. *Utredning av brott mot barn, våld i nära relation och sexualbrott mot vuxna. Checklistor för polis och åklagare för ett utvecklat bästa arbetsätt:2017*, s. 32.

¹²⁵ *Ibid*, s. 32.

¹²⁶ Svallingson, Ulrika. För alla lika olika, cripteoretiska avslöjanden av den faktiska människans frånvaro i sexualstraffrätten. *Juridisk publikation*. Nr 2, 2013, s. 316-317.

¹²⁷ Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Utvecklingscentrum Väst. *Utredning av brott mot barn, våld i nära relation och sexualbrott mot vuxna. Checklistor för polis och åklagare för ett utvecklat bästa arbetsätt:2017*, s. 32.

- h) Åklagaren ska alltid kontrollera att målsägande har fått information om målsägandebiträde tidigt. Detta gäller även information om kontaktförbud.
- i) Åklagaren ska ge direktiv till polisen om åtgärder för förhör, undersökning av brottsplats med mera som kan vara av intresse för utredningen.¹²⁸
- j) När det gäller just våld i nära relation ska åklagaren undersöka tidigare eventuella nedlagda förundersökningar för att undersöka om skäl finns att ta upp dem igen.¹²⁹ Även tidigare domar ska kontrolleras.
- k) Om målsägande väljer att inte medverka i utredningen ska åklagaren alltid avgöra om brotten kan styrkas trots brist på medverkan.¹³⁰ Målsägande ska även kallas in på förhör där hon får berätta varför hon inte vill medverka längre.

Westerberg skrev i sin uppsats om hur det trots detta metodstöd och en utredningsskyldighet finns en tendens att lägga ner utredningar när målsägande väljer att inte medverka.¹³¹ Även CEDAW samt rapporter från BRÅ har som tidigare noterat uttryckt oro för att den här bedömningen kring bevis sker i ett för tidigt skede utan närmare efterforskning, vilket kan vara tecken på diskriminering.¹³² Om det här problemet skrivs om i tillsynsrapporterna återstår att se.

¹²⁸ Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Utvecklingscentrum Väst. *Utredning av brott mot barn, våld i nära relation och sexualbrott mot vuxna. Checklistor för polis och åklagare för ett utvecklat bästa arbetssätt:2017*, s. 32-34.

¹²⁹ Ibid, s. 34.

¹³⁰ Ibid, s. 35-36.

¹³¹ Westerberg, Julia. *Brottsutredningen vid våld i nära relationer. Kandidatuppsats, juristprogrammet, Lunds universitet, 2017: s. 22.*

¹³² CEDAW. *Concluding observations on the combined eighth and ninth periodic reports of Sweden*. United Nations: 2016, s. 7-8.

BRÅ. *Polisiära arbetssätt för att förebygga upprepat partnervåld- med fokus på våldsutövare*. Stockholm: BRÅ, 2017, s. 15.

- 1) Om en förundersökning läggs ner av åklagare betonar checklistan vikten av att ha en motivering för nedläggningen som är lättförstådd för målsägande.¹³³

Det här går att koppla till en av förklaringsalternativen till nordiska paradoxen som presenterades i tidigare forskning.¹³⁴ Förklaringen var att vi tar jämställdhet för givet i Sverige idag och att de kvinnor som blir utsatta kan känna skam och skuld inför att anmäla, för att de exempelvis inte lämnade mannen vid första slaget eller kommentaren. Om en utredning vidare skulle läggas ner kan förklaringen till det beslutet kanske avgöra om kvinnan kommer våga be om hjälp igen.

Sammanfattningsvis är checklistan kortfattad och ska användas som en manual för poliser och åklagare. Förklaringar till varför dessa punkter ovan är viktiga att ha med sig i arbetet med mäns våld mot kvinnor i nära relation görs därför inte. Metodstödet hänvisar i stället till handböckerna som jag analyserar härnäst. Beskrivningar av punkterna ovan som viktiga görs inte heller, men då det är en sammanfattad koncist lista med punkter att tänka på i hantering kring dessa brott uppfattar jag alla punkter som viktiga.

3. Beskrivs något problem/försvårande i hanteringen av mäns våld mot kvinnor i nära relation och hur i så fall?

Inte i detta metodstöd, då det enbart ska fungera som en kortfattad manual som ska vara lätt att följa för poliser i yttre tjänst och åklagare.

¹³³ Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Utvecklingscentrum Väst. *Utredning av brott mot barn, våld i nära relation och sexualbrott mot vuxna. Checklistor för polis och åklagare för ett utvecklat bästa arbets sätt:2017*, s. 36.

¹³⁴ Gracia Enrique et al. The Nordic Paradox and intimate partner violence against women (IPAW) in Sweden: A background overview. *Sociology Compass*. 2020, s. 11.

Metodstöd 2

1. Vilken handbok/metodstöd analyseras?

*Handläggning av brott i nära relation.*¹³⁵

2. Vilken form av hantering av mäns våld mot kvinnor i nära relation beskrivs/utmärks som viktigt för just dessa brott i metodstödet och varför?

- a) Något från Ett utvecklat bästa arbetssätt som beskrivs som extra viktigt i handboken är att ge målsägandebiträdeinformation i ett tidigt skede.¹³⁶ Anledningen beskrivs vara delvis för att tillgodose målsägande med stöd under processen men också för att det har visat sig att målsägandebiträde kan bidra till att målsägande lämnar sina uppgifter.¹³⁷ Målsägandes uppgifter beskrivs som huvudsakliga bevisningen i ärenden om brott i nära relation och målsägandebiträdets roll att stötta målsäganden till att berätta sin historia kan därför vara avgörande.

Vikten av målsägandes uppgifter kan kritiseras utifrån Svallingsons teori, då det tyder på att rättssystemet förväntar sig att den våldsutsatta kvinnan ska agera inom normen av andra rättssubjekt trots komplexa känslor och strukturer bakom.¹³⁸ Dock visar metodstödet på en kunskap om att dessa uppgifter kanske inte kommer kunna lämnas vid dessa brott och därför betonas stöd för att underlätta. Att kvinnan inte alltid vill medverka verkar det också finnas en kunskap om, även om det går att kritisera att det trots det läggs så stor vikt och förväntningar på målsägandes medverkande i dessa brott, utifrån tidigare forskning.¹³⁹ Utifrån Svallingsons teori hade ett positivt definierat autonomibegrepp kunnat bidra till en undersökning

¹³⁵ Utvecklingscentrum Göteborg. *Handläggning av brott i nära relation. Handbok*: 2006.

¹³⁶ *Ibid*, s. 7.

¹³⁷ *Ibid*, s. 19.

¹³⁸ Svallingson, Ulrika. För alla lika olika, cripteoretiska avslöjanden av den faktiska människans frånvaro i sexualstraffrätten. *Juridisk publikation*, 2013: s. 296.

¹³⁹ Westerberg, Julia. Brottsutredningen vid våld i nära relationer. *Kandidatuppsats, juristprogrammet, Lunds universitet*, 2017: s. 22.

av vilka förutsättningar den våldsutsatta kvinnan har att faktiskt berätta sina uppgifter.¹⁴⁰

b) En annan hantering av brotten som beskrivs som viktigt och som nämndes även i checklistan är att snabbt hålla förhör med målsägande samt att videofilma detta.¹⁴¹ Anledningen till att förhöret bör filmas beskrivs vara för att om målsäganden senare i processen väljer att inte medverka kan ett videodokumenterat förhör ge bättre möjligheter att lyckas driva vidare förundersökningen ändå. Om målsäganden ändrar sin berättelse eller uppgifter är det även bra att ha dessa på film. Det kan bidra till trygghetskänslor för målsägande att berättelsen finns på film ifall hon inte skulle orka berätta om händelsen igen. Det beskrivs även som viktigt med anledning av att enklare kunna avgöra om målsägande är alkohol- eller drogpåverkad.¹⁴²

c) Dokumentation av skador eller av avsaknad av skador på både misstänkt och målsägande beskrivs som viktigt i handboken.¹⁴³ Anledningen till detta beskrivs som att initiala bevissäkringsåtgärderna kan vara av avgörande betydelse vid lagföring av just brott i nära relation. Dokumentationen ska helst ske med videokamera. Målsäganden kan inte tvingas till detta och det är därför viktigt att informera målsägande om vikten vid dokumentation av skador.

d) Även när det kommer till brottsplatsen betonas det i handboken om vikten kring att dokumentera, helst med videokamera och annars foto.¹⁴⁴ Anledningen till vikten av detta beskrivs som tidigare, att det kan ha avgörande betydelse för utredningen. Polisen som befinner sig på brottsplatsen ska alltid göra en promemoria, vilket innebär att anteckna alla uppgifter och intryck polisen får på brottsplatsen och av personerna. Det här är viktigt,

¹⁴⁰ Svallingson, Ulrika. För alla lika olika, cripteoretiska avslöjanden av den faktiska människans frånvaro i sexualtraffräkten. *Juridisk publikation*, 2013: s. 318.

¹⁴¹ Utvecklingscentrum Göteborg. *Handläggning av brott i nära relation. Handbok*: 2006, s. 18.

¹⁴² *Ibid*, s. 10.

¹⁴³ *Ibid*, s. 8.

¹⁴⁴ *Ibid*, s. 8-9.

då en del förundersökningar tar långt tid och poliser kan då ha svårt att redogöra för brottsplatsen i detalj. En kriminalteknisk undersökning beskrivs också vara av vikt för att säkra fingeravtryck, blod, sperma eller annan form av DNA. Om det finns rivmärken på väggen eller slagmärken till exempel beskrivs även det vara av vikt då det kan vara avgörande för utredningen.

- e) Att inhämta rättsintyg i största möjliga mån under förundersökning och inte enbart nöja sig med läkarjournaler, beskrivs som viktigt.¹⁴⁵ Anledningen beskrivs vara för att läkarundersökningar inte är lika omfattande och att en läkarundersökning med syfte att uträtta ett rättsintyg faktiskt kan besvara frågan om orsaken till skadorna och ifall detta överensstämmer med målsägande respektive misstänkts berättelse.
- f) Åklagaren ska alltid överväga tvångsmedel i dessa brott enligt handboken och tvångsmedel betonas som just viktigt.¹⁴⁶ Anledningen beskrivs vara för att en misstänkt som inte är frihetsberövad kan påverka målsägande och vittnen, vilket försvårar att säkerhetsställa lagföring.

Enligt ROKS är det som tidigare nämnt i uppsatsen dessutom ett uppbrott från en våldsam man som är den farligaste situationen för en kvinna.¹⁴⁷ Enligt NCK är det vid just ett uppbrott som det är vanligast att kvinnor dödas av män.¹⁴⁸ Tvångsmedel kan hjälpa till att förhindra det.

- g) Att följa Ett utvecklat bästa arbetssätt (metodstöd 1) beskrivs inte som viktigt, men det har ett eget avsnitt och det hänvisas till kontinuerligt i handboken.¹⁴⁹ Ett utvecklat bästa arbetssätt beskrivs bidra till effektivitet och rättssäkerhet för sexualbrott och brott i nära relation.

¹⁴⁵ Utvecklingscentrum Göteborg. *Handläggning av brott i nära relation. Handbok*: 2006, s. 13.

¹⁴⁶ Ibid, s. 10.

¹⁴⁷ ROKS. Varför stannar hon? *Därför stannade hon*.

¹⁴⁸ NCK. Våld i nära relationer. *Dödligt våld i nära relationer*.

¹⁴⁹ Utvecklingscentrum Göteborg. *Handläggning av brott i nära relation. Handbok*: 2006, s. 6-7.

- h) Åklagarens hantering om målsägande väljer att inte medverka längre i utredningen beskrivs inte som viktig, men har även det ett eget avsnitt och återkommer ett flertal gånger i handboken.¹⁵⁰ Om målsägande inte vill medverka längre måste åklagaren undersöka om brott kan styrkas med hjälp av bevisning och tidigare samlat material.
3. Beskrivs något problem/försvårande i hanteringen av mäns våld mot kvinnor i nära relation och hur i så fall?
- a) Ett problem/försvårande som beskrivs i handboken och som återkommer vid flera tillfällen genom handboken är bevisvärigheter kring brott i nära relation. Det beskrivs problematiskt för utredningen att målsägande har ett starkt band till misstänkt som kan påverka berättandet av uppgifter samt viljan att medverka.¹⁵¹ Mycket vikt i utredningen läggs också på just målsägandes uppgifter, då brotten ofta sker i hemmet utan vittnen. Det gör att dokumentation och andra former av insamling av bevis blir av extra stor vikt, ifall målsägande inte vill berätta eller medverka.¹⁵² Just målsägandes ovilja att medverka beskrivs vid ett flertal tillfällen i metodstödet som försvårande för utredningen.

Som noterat tidigare i metodstöd skrivs det om kvinnans vilja eller ovilja att medverka i utredningen samt att lämna sina uppgifter. Det kan kopplas till kontraktstanken, vilken beskrivs i Svallingsons teori, som bygger på en förväntan på att alla människor är självbestämmande och antingen vill något eller inte vill något.¹⁵³ Det här fokuset missar möjligheten att kvinnan inte har något självbestämmande och vad hon faktiskt har möjlighet och förutsättningar till snarare än vad hon vill och inte vill.

- b) Ett annat försvårande som beskrivs i handboken är kring brottsrubriceringen grov kvinnofridskränkning.¹⁵⁴ Förarbetarna har nämligen lämnat

¹⁵⁰ Utvecklingscentrum Göteborg. *Handläggning av brott i nära relation. Handbok*: 2006, s. 20-21.

¹⁵¹ *Ibid*, s. 4.

¹⁵² *Ibid*, s. 8-9.

¹⁵³ Svallinson, Ulrika. För alla lika olika, cripteoretiska avslöjanden av den faktiska människans frånvaro i sexualstraffrätten. *Juridisk publikation*. 2013: s. 309 & 3012.

¹⁵⁴ Utvecklingscentrum Göteborg. *Handläggning av brott i nära relation. Handbok*: 2006, s. 30.

en del till tolkning av rättstillämparen. Till exempel hur många gärningar som det bör handla om för att bli upprepad kränkning och omfattas av grov kvinnofridskränkning. Ett annat exempel är tidsramen mellan de olika händelserna.¹⁵⁵

Det här stämmer överens med BRÅ:s rapport om oklarheter kring det här brottet och att det kan vara en anledning till att brottet mer sällan används. Underbrotten används i många fall i stället vilket gör att brotten hanteras som individuella fall och inte som en struktur.¹⁵⁶ Enligt Svallingsons teori är grov kvinnofridskränkning en av få som är till för att uppmärksamma just strukturer bakom.¹⁵⁷ Problemet som följer, förutom när det inte används trots att det borde, är att de kvinnor som ska omfattas av brottet också måste följa normerna för det och passa in i den gruppen, vilket kan leda till förstärkande av stereotyper av rättssubjekt som passiv kvinna.

- c) Ett sista problem/försvårande i hanteringen av mäns våld mot kvinnor i nära relation ur denna handbok är ämnet som benämns som ”hedersproblematik”.¹⁵⁸ Handboken nämner detta i ett kort avsnitt och skriver att denna handbok inte är avsedd att redogöra för ämnet närmare, men vill betona vikten av att åklagaren är uppmärksam på om hedersproblematik förekommer i ärendet för att kunna göra särskilda riskbedömningar eller hänsynstagande.

Återigen kan det kritiseras utifrån Svallingsons teori att det enbart är ”hedersproblematik” som nämns som försvårande omständighet kring brottet och ska undersökas närmare.¹⁵⁹ Det kan även kopplas till artikeln som undersöker nordiska paradoxen där författarna skriver att det finns ett fo-

¹⁵⁵ Utvecklingscentrum Göteborg. *Handläggning av brott i nära relation. Handbok*: 2006, s. 32.

¹⁵⁶ BRÅ. *Grov kvinnofridskränkning. Brotts hantering och utveckling i rättskedjan 1998-2017*. Stockholm: BRÅ, 2019, s. 10-13.

¹⁵⁷ Svallingson, Ulrika. För alla lika olika, cripteoretiska avslöjanden av den faktiska människans frånvaro i sexualstraffrätten. *Juridisk publikation*. Nr 2, 2013: s. 310-311.

¹⁵⁸ Utvecklingscentrum Göteborg. *Handläggning av brott i nära relation. Handbok*: 2006, s. 22.

¹⁵⁹ Svallingson, Ulrika. För alla lika olika, cripteoretiska avslöjanden av den faktiska människans frånvaro i sexualstraffrätten. *Juridisk publikation*. Nr 2, 2013, s. 316-317.

kus på vissa kulturer och gärningsmän som saknar svenskt ursprung, vilket kan leda till en osann hypotes om att våld mot kvinnor är ett importerat problem.¹⁶⁰

Metodstöd 3

1. Vilken handbok/metodstöd analyseras?

*Bemötande av brottsoffer.*¹⁶¹

2. Vilken form av hantering av mäns våld mot kvinnor i nära relation beskrivs/utmärks som viktigt för just dessa brott i metodstödet och varför?

a) I handboken betonas en rapport av BRÅ där målsägandes medverkan i brott mot person har undersökts.¹⁶² I undersökningen kom man fram till att det är centralt för att målsägande ska medverka att hon blir professionellt bemött av rättsväsendet och tagen på allvar. Det beskrivs också som viktigt att visa tålmod, ha erfarenhet och kunskap inom området samt att vara tillgänglig för målsägandes frågor. Som vi sett i tidigare metodstöd är målsägandes medverkan i dessa brott en stor fördel och det försvårar arbetet och kräver mer bevisinsamling om hon inte vill medverka.

Att ha kunskap inom området betonades även i Westerbergs uppsats samt av NCK.¹⁶³ Enligt Svallingsons teori är det även viktigt att ha kunskapen om att våldet sker inom en kontext och inte behandla det som att det sker i ett vakuum.¹⁶⁴

¹⁶⁰ Gracia Enrique et al. The Nordic Paradox and intimate partner violence against women (IPAW) in Sweden: A background overview. *Sociology Compass*. 2020, s. 15-16.

¹⁶¹ Utvecklingscentrum Göteborg. *Bemötande av brottsoffer*: 2012.

¹⁶² *Ibid*, s. 3-4.

¹⁶³ NCK. Våld i nära relationer. Ämnesguider om rättsväsendets ansvar.

Westerberg, Julia. Brottsutredningen vid våld i nära relationer. Kandidatuppsats, juristprogrammet, Lunds universitet, 2017: s. 14.

¹⁶⁴ Svallingson, Ulrika. För alla lika olika, cripteoretiska avslöjanden av den faktiska människans frånvaro i sexualstraffrätten. *Juridisk publikation*. Nr 2, 2013, s. 304.

b) Något som nämns som ett gott bemötande av rättsväsendets personal till en målsägande är att ge information för att tillgodose målsägandes rättigheter.¹⁶⁵ Exempel på det är information om målsägandebiträde, som även har nämnts i de andra metodstöden. Anledningen som beskrivs här är för att det har visat sig vara den enskilt största framgångsfaktorn i utredningen om information om målsägandebiträde ges på ett tidigt stadie.¹⁶⁶ Det stämmer åter igen överens med tidigare forskning om vikten av målsägandebiträde tidigt i utredningen.

c) Något annat som kan tolkas som viktigt i handboken då det skrivs om återkommande är vikten av objektivitetsprincipen. Principen är till för att kunna säkerhetsställa alla parter rättssäkerhet. Principen innebär:

Åklagaren ska iaktta sin skyldighet att vara objektiv under hela rättsprocessen.

Åklagarens objektivitetsplikt utgör inte något hinder mot ett gott bemötande.¹⁶⁷

Enligt Svallingsons teori kan inte autonomi och rationalitet ses som objektiva förutsättningar.¹⁶⁸ Våldsutsatta kvinnor blir inte lika inför lagen om det finns en förväntan på dem att agera inom normen för rättssubjekt och om bakomliggande strukturer bortses ifrån. Förutsättningarna är olika från person till person, vilket det enligt teorin behöver tas hänsyn till för allas likhet inför lagen.

3. Beskrivs något problem/försvårande i hanteringen av mäns våld mot kvinnor i nära relation och hur i så fall?

a) Något som beskrivs som ett problem i hanteringen av mäns våld mot kvinnor i nära relation i handboken om bemötande av brottsoffer är om mål-

¹⁶⁵ Utvecklingscentrum Göteborg. *Bemötande av brottsoffer*: 2012, s. 8.

¹⁶⁶ Ibid, s. 9.

¹⁶⁷ Ibid, s. 14.

¹⁶⁸ Svallingson, Ulrika. För alla lika olika, cripteoretiska avslöjanden av den faktiska människans frånvaro i sexualstraffrätten. *Juridisk publikation*. Nr 2, 2013, s. 313.

sägandes individuella förutsättningar påverkar så att hon har svårt att berätta om händelsen.¹⁶⁹ Funktionsvariation är det exempel som lyfts. Om inte speciella lösningar tas till då som åtgärd finns en risk att målsäganden inte minns händelserna i detalj senare i utredningen.

Att det enbart är ett exempel som lyfts i metodstödet som individuell förutsättning kan kritiserats utifrån Svallingsons teori för brist på bredd i intersektionalitet och kontextualisering.¹⁷⁰ Det här kan även kopplas till artikeln om nordiska paradoxen där författarna kritiserar Sverige för att inte ta hänsyn fullt ut för intersektionella skillnader för kvinnor som är utsatta för våld i nära relation.¹⁷¹

Rapport 1

1. I vilken rapport förekommer beskrivningen av problemet?

*Våldsbrott i nära relationer och sexualbrott mot vuxna- en gemensam granskning av polisens och åklagarens handläggning.*¹⁷²

2. Vad beskrivs som ett problem/förbättringsområden i hanteringen av mäns våld mot kvinnor i nära relation och varför?
 - a) Ett problem/förbättringsområde som beskrivs i rapporten är att det är ett lågt antal av de inledande förhören som filmas samt få brottsplatser som dokumenteras.¹⁷³ Även skador eller avsaknad av skador på miss-tänkt dokumenteras sällan.

¹⁶⁹ Utvecklingscentrum Göteborg. *Bemötande av brottsoffer*: 2012, s. 21.

¹⁷⁰ Svallingson, Ulrika. För alla lika olika, cripteoretiska avslöjanden av den faktiska människans frånvaro i sexualstraffrätten. *Juridisk publikation*. Nr 2, 2013, s 316.

¹⁷¹ Gracia Enrique et al. The Nordic Paradox and intimate partner violence against women (IPAW) in Sweden: A background overview. *Sociology Compass*. 2020, s. 14.

¹⁷² Polismyndigheten, NOA, Utvecklingscentrum Väst, Åklagarmyndigheten. *Våldsbrott i nära relationer och sexualbrott mot vuxna- en gemensam granskning av polisens och åklagarens handläggning*: 2019.

¹⁷³ *Ibid*, s. 5.

Vi vet nu utifrån två av tre analyserade metodstöd att video av första målsägandeförhöret är ett viktigt steg för bevissäkringen när det kommer till brott i nära relation och även en hantering som kan vara avgörande för utredningen om målsägande inte vill medverka längre fram. Vi vet också att det är något som *skall* göras, utifrån metodstöd 1 och 2. Enligt tillsynsrapporten är det trots det enbart enstaka fall som filmas.¹⁷⁴

All typ av dokumentation är viktig, enligt metodstöden, vilket även stöds av BRÅ.¹⁷⁵ Projektgruppen inom utvecklingscentrum som utfört den här tillsynsrapporten har trots det kommit fram till att i de fall där dem bedömer att det borde ha gjorts en brottsplatsundersökning har det enbart skett i 60% av fallen.¹⁷⁶ Dokumentation av misstänkts skador har inte skett i två tredjedelar av de ärenden där projektgruppen bedömer att det funnits behov.¹⁷⁷ I några av fallen har även misstänkt uppgett sig ha skador vilket inte har kontrollerats av polis.

- b) Ett annat problem/förbättringsområde som beskrivs i rapporten är att tvångsmedel används i låg utsträckning vid dessa brott och när det väl förekommer även under kort tid.¹⁷⁸ Enligt projektgruppens granskning finns det utrymme att använda sig av tvångsmedel i flera ärenden. Enligt metodstöd 2 kan brist på frihetsberövande göra att målsägande eller vittnen påverkas och till exempel inte vågar berätta sina uppgifter, vilket visar på förödande konsekvenser för utredningen samt fara för målsägande.

¹⁷⁴ Polismyndigheten, NOA, Utvecklingscentrum Väst, Åklagarmyndigheten. *Våldsbrott i nära relationer och sexualbrott mot vuxna- en gemensam granskning av polisens och åklagarens handläggning*: 2019, s. 59.

¹⁷⁵ BRÅ. *Polisiära arbetssätt för att förebygga upprepat partnervåld- med fokus på våldsutövare*. Stockholm: BRÅ, 2017. S. 15.

¹⁷⁶ Polismyndigheten, NOA, Utvecklingscentrum Väst, Åklagarmyndigheten. *Våldsbrott i nära relationer och sexualbrott mot vuxna- en gemensam granskning av polisens och åklagarens handläggning*: 2019, s. 61.

¹⁷⁷ Ibid, s. 60-61.

¹⁷⁸ Ibid, s. 5.

- c) Enligt rapporten är ett annat förbättringsområde som har kunnat identifieras, att information om målsägandebiträde ges både sällan och sent in i utredningen.¹⁷⁹ Det här vet vi utifrån metodstöd och utifrån tidigare forskning kan vara avgörande för målsägandes trygghet, lämnande av uppgifter och medverkan. Trots det lämnas informationen sällan och sent in i utredningen. Det saknas ofta anledning till den här bristen, enligt granskningen.¹⁸⁰
- d) Enligt rapporten är det få utredningar kring dessa brott som har lett fram till väckta åtal i granskningen.¹⁸¹ Någon utveckling av detta eller förklaring varför det behöver förbättras ges inte, enbart en förklaring om en åklagares skyldigheter att väcka åtal om misstankegraden har uppnått så kallade tillräckliga skäl.
- e) Projektgruppen i granskningen har enligt rapporten gjort en bedömning att förundersökning för dessa brott har lagts ner i ett för tidigt stadium.¹⁸² Motiveringen för nedläggningen kan även förbättras.¹⁸³ Projektgruppen skriver att i just de här ärendena är det extra viktigt att motiveringen för nedläggning är tydlig och begripligt för målsägande. Varför står inte, men andra författares förklaringar om skam och skuld vid anmälan har tidigare nämnts i analysen. I de fall där förundersökningen har lagts ner för tidigt, enligt projektgruppens bedömning, är det ofta på grund av att möjliga utredningsåtgärder helt enkelt inte tagits.¹⁸⁴ I de fall där målsägande inte vill medverka har det relativt ofta slutat med att förundersökningen läggs ner trots att det i flera av fallen funnits möjlighet, enligt projektgruppens granskning, att driva vidare ärendet.

¹⁷⁹ Polismyndigheten, NOA, Utvecklingscentrum Väst, Åklagarmyndigheten. *Våldsbrott i nära relationer och sexualbrott mot vuxna- en gemensam granskning av polisens och åklagarens handläggning*: 2019, s. 5.

¹⁸⁰ Ibid, s. 31.

¹⁸¹ Ibid, s. 6.

¹⁸² Ibid, s. 65.

¹⁸³ Ibid, s. 68.

¹⁸⁴ Ibid, s. 65.

Det stämmer överens med rapporteringen av BRÅ, Westerbergs uppsats samt CEDAWs uttryckta oro för att utredningar läggs ner för tidigt i Sverige på grund av diskriminerande attityder.¹⁸⁵

- f) Två förbättringsområden som beskrivs som en sammanfattning av rapporten i slutet, är att metodstödet Ett utvecklat bästa arbetssätt behöver följas mer.¹⁸⁶ Detta eftersom granskningen visade att de kammare och polisområden som har följt metodstödet i högre utsträckning än andra också har en högre lagföringsandel över tid. Flera av punkterna här ovan med identifierade problem/förbättringsområden tyder på att metodstödet inte följs.

Det andra förbättringsområdet som sammanfattas i slutet är att uttalat intresse för just de här brottstyperna från kammare och polisledning leder till högre kvalitet i utredningarna, vilket också är av avgörande betydelse. Ett förbättringsområde att jobba mot är därför att polis och kammare gör samma prioriteringar, tillskjuter resurser samt har ett fungerande samarbete. Det är enligt granskningen nödvändigt för att nå bättre lagföringsresultat.

Man kan ställa sig frågan varför metodstöden inte följs många gånger och varför dessa problemområden/förbättringsområden existerar? Utifrån Svallingsons teori kan en förklaring vara en brist på förståelse om att alla inte kan agera utifrån autonomi och rationalitet.¹⁸⁷ Det kan finnas en brist på kunskap och förståelse för att strukturer och komplexa händelser som sker i det privata rummet kan göra att normen och idealet för ett rättssubjekt inte följs. Det skulle kunna förklara

¹⁸⁵ BRÅ. *Polisiära arbetssätt för att förebygga upprepat partnervåld- med fokus på våldsutövare*. Stockholm: BRÅ, 2017. S. 15.

Westerberg, Julia. *Brotsutredningen vid våld i nära relationer. Kandidatuppsats, juristprogrammet, Lunds universitet*, 2017: s. 22.

CEDAW. *Concluding observations on the combined eighth and ninth periodic reports of Sweden*. United Nations: 2016, s. 7-8.

¹⁸⁶ Polismyndigheten, NOA, Utvecklingscentrum Väst, Åklagarmyndigheten. *Våldsbrott i nära relationer och sexualbrott mot vuxna- en gemensam granskning av polisens och åklagarens handläggning: 2019*, s. 70-71.

¹⁸⁷ Svallingson, Ulrika. För alla lika olika, cripteoretiska avslöjanden av den faktiska människans frånvaro i sexualstraffrätten. *Juridisk publikation*. Nr 2, 2013: s. 295-296.

bristerna i dokumentationen, då personal kanske saknar kunskap om vikten av det och antar när de kommit till en brottsplats där kvinnan blivit utsatt för våld att hon vill berätta om händelsen för att hon är en fri kvinna och det är det rationella att göra.

Att ärenden läggs ner trots bevisning när kvinnan inte vill medverka kan ha att göra med kontraktstanken, att två personer i en relation är självbestämmande.¹⁸⁸ Detta adderat med att det är svårt att bevisa utan kvinnans medverkan kanske leder till att man ger upp. Det kan kritiserars utifrån ett feministiskt perspektiv, som Svallingson tar upp, då det leder till osynliggörande av maktstrukturer.¹⁸⁹ Andra förklaringar, utifrån artikeln om den nordiska paradoxen, kan vara en inställning till att det är svårt att utreda något i det privata eller att det helt enkelt är andra områden än just mäns våld mot kvinnor som prioriteras och arbetet med den här typen av våld inte behandlas så komplext som det borde.¹⁹⁰

Rapport 2

1. I vilken rapport förekommer beskrivningen av problemet?

*Kontaktförbud- en kartläggning av tillämpningen av med synpunkter på iakttagelserna.*¹⁹¹

2. Vad beskrivs som ett problem/förbättringsområden i hanteringen av mäns våld mot kvinnor i nära relation och varför?

¹⁸⁸ Svallingson, Ulrika. För alla lika olika, cripteoretiska avslöjanden av den faktiska människans frånvaro i sexualstraffrätten. *Juridisk publikation*. Nr 2, 2013: s. 309 & 312.

¹⁸⁹ Ibid, s. 312.

¹⁹⁰ Gracia Enrique et al. Nordic Paradox and intimate partner violence against women (IPAW) in Sweden: A background overview. *Sociology Compass*. 2020, s. 9-11.

¹⁹¹ Polismyndigheten, NOA utvecklingscentrum Väst, SSI. *Kontaktförbud- en kartläggning av tillämpningen av med synpunkter på iakttagelserna*: 2020.

- a) Granskningen i rapporten visade på ett utbildningsbehov hos handläggande personal vid både Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten.¹⁹² Utbildningsbehovet rörde sig om teoretisk, praktisk och teknisk kunskap kring de olika formerna av kontaktförbud. Detta behövs för ökad kvalitet på området samt för att öka enhetligheten på alla lokala polisområden.

Att det existerar en kunskapsbrist på området uppmärksammades även i tidigare forskning. Om inte kunskapen finns och mäns våld mot kvinnor hanteras rätt, finns det en ökad risk för reproduktion av maktstrukturer eller/och ett osynliggörande, enligt Svallingsons teori.¹⁹³

- b) Ett problemområde som beskrivs i rapporten är att PKC (Polisens Kontakt Center) behöver hålla sig till lokala restriktioner kring kontaktförbud trots att det är en nationell aktör.¹⁹⁴ Detta gör att hanteringen blir annorlunda runt om i Sverige och det blir brist på enhetlighet.
- c) Det förekommer även enligt granskningen slarv och ofullständighet i upprättandet av kontaktförbud.¹⁹⁵ Exempel som beskrivs är att underlaget kan fyllas i ofullständigt och även ansökan om kontaktförbudet.
- d) Avslutningsvis beskrivs tidsfristen som ett problem när det kommer till kontaktförbud.¹⁹⁶ Granskningen visar nämligen att tidsfristerna enbart hålls i tre fjärdedelar av alla ärenden. Kontaktförbud är en skyddsåtgärd och brist på stöd för målsägande, som vi vet sedan tidigare, kan

¹⁹² Ibid, s. 5.

¹⁹³ Svallingson, Ulrika. För alla lika olika, cripteoretiska avslöjanden av den faktiska människans frånvaro i sexualstraffrätten. *Juridisk publikation*. Nr 2, 2013: s. 312.

¹⁹⁴ Polismyndigheten, NOA utvecklingscentrum Väst, SSI. *Kontaktförbud- en kartläggning av tillämpningen av med synpunkter på iakttagelserna: 2020*, s. 21.

¹⁹⁵ Ibid, s. 20.

¹⁹⁶ Ibid, s. 4.

ge förödande konsekvenser för utredningen i brott i nära relation samt utsatta målsägande för ökad risk.

Rapport 3

1. I vilken rapport förekommer beskrivningen av problemet?

*Målsägandebiträde- En gemensam tematisk tillsyn av polisens och åklagarens handläggning.*¹⁹⁷

2. Vad beskrivs som ett problem/förbättringsområden i hanteringen av mäns våld mot kvinnor i nära relation och varför?

a) Precis som det har noterats i tidigare granskningar ovan, så identifieras ett problem i denna rapport kring att information om målsägandebiträde ges för sent in i utredningen.¹⁹⁸ I rapporten beskrivs problemet som något som måste hanteras skyndsamt. Särskilt vid brotten misshandel och olaga hot kunde brister i informationsutlämnade identifieras. Även vid sexualbrott behöver informationen, enligt granskningen, ske mer skyndsamt. Varför det är viktigt med målsägandebiträde och effekterna som kan bli om informationen uteblir har redovisats redan och kommer därför inte återupprepas här.

b) Ett annat förbättringsområde som identifierats är att Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten behöver följa metodstödet Ett utvecklat bästa arbetssätt, för bättre resultat.¹⁹⁹ Det här förbättringsområdet har förekommit även tidigare i rapporterna och rapport 1 visade att lagföringsandelen ökade vid följsamhet av metodstöden.²⁰⁰

¹⁹⁷ Polismyndigheten, NOA, utvecklingscentrum Väst. *Målsägandebiträde- En gemensam tematisk tillsyn av polisens och åklagarens handläggning*: 2020.

¹⁹⁸ Ibid, s. 4.

¹⁹⁹ Ibid, s. 4.

²⁰⁰ Polismyndigheten, NOA, Utvecklingscentrum Väst, Åklagarmyndigheten. *Våldsbrott i nära relationer och sexualbrott mot vuxna- en gemensam granskning av polisens och åklagarens handläggning*: 2019, s. 70-71.

- c) Ytterligare förbättringsområden som kunde identifieras är utbildningsbehov för framför allt anmälningsupptagare.²⁰¹ Det finns även ett behov av rutiner i systemen för både poliser och åklagare samt förbättrad informationsöverföring mellan de två myndigheterna.

Rapport 4

1. I vilken rapport förekommer beskrivningen av problemet?
*Tillämpningen av registertopsning och daktning.*²⁰²

2. Vad beskrivs som ett problem/förbättringsområden i hanteringen av mäns våld mot kvinnor i nära relation och varför?
 - a) Ett förbättringsområde som beskrivs i rapporten är att topsning och daktning inte sker i den utsträckning som det finns lagstöd för.²⁰³ Alla som i rapporten har blivit intervjuade inom Polismyndigheten uppger att de anser att topsning och daktning är ett effektivt sätt att öka brottsuppleringen och för att framkalla bevis, vilket vi tidigare har sett är viktigt i dessa brott där ord ofta står mot ord. Ett hinder för detta som nämns i intervjuerna är arbetsbelastningen. Andra hinder som nämns är att detta steg i en utredning kan glömmas bort, trots att det bidrar till brottsuppleringen. Det finns dessutom brist på utrustning och på personal med kunskap och utbildning om speciellt daktning.

 - b) Det framkommer även i rapporten att det råder en osäkerhet för personal i myndigheterna när det gäller lagstiftningen för topsning och daktning.²⁰⁴ Det här leder till olika tolkning och inte ett enhetligt resultat nationellt. Även återkoppling och uppföljning av de daktningar och topsningar som har gjorts är bristfälliga.

²⁰¹ Polismyndigheten, NOA, utvecklingscentrum Väst. *Målsägandebiträde- En gemensam tematisk tillsyn av polisens och åklagarens handläggning*: 2020, s. 4.

²⁰² Polismyndigheten, Rikspolisens Kansli. *Tillämpningen av registertopsning och daktning*: 2020.

²⁰³ *Ibid*, s. 4.

²⁰⁴ *Ibid*, s. 4-5.

4.1.1 Sammanställning

Jag kommer nu att sammanställa de identifierade problem/förbättringsområden som förekommit i rapporterna och metodstöden i kategorier. Kodningsenheterna kommer bli de kategorier som återkommit i **minst tre olika metodstöd och/eller rapporter** som antingen viktigt kring dessa brott eller där det finns problem/behov av förbättring. Kategorierna blir då följande:

1. **Bevissäkring.** Beskrivs som viktigt för brott i nära relation i alla tre analyserade metodstöd, samt som problem/förbättringsområden i metodstöd 2, rapport 1 och rapport 4.
2. **Dokumentation.** Den här kategorin skulle egentligen kunna omfattas av bevissäkring, men då bevissäkring innehåller alla möjliga former av åtgärder där dokumentation var mycket vanligt anser jag att det krävs en egen kategori. Olika former av dokumentation förekom i metodstöd 1 och 2 som viktigt. Det återkom även i rapport 1 som ett förbättringsområde.
3. **Målsägandes medverkan.** Vikten av att målsägande medverkar och hur det bör hanteras om hon inte väljer att göra det beskrivs i alla tre metodstöd. Det förekommer även som problem/förbättringsområde i rapport 1 och 2.
4. **Målsägandebiträde.** Beskrivs som viktigt i alla tre metodstöd. Det identifieras även som förbättringsområde i rapport 1 och 3.
5. **Tvångsmedel.** Vikten av användningen av tvångsmedel beskrivs i metodstöd 1 och 2. Det identifieras också som ett förbättringsområde i rapport 1.

- 6. Ett utvecklat bästa arbetssätt.** Vikten av att följa detta metodstöd och att följsamheten bör förbättras beskrivs i metodstöd 1 och 2 samt i rapporterna 1 och 3.

4.2 Kvantitativ innehållsanalys av media

Analysenheter: Dagens Nyheter, Aftonbladet, Expressen och Svenska Dagbladet under år 2020.

Kodningsenheter: Bevissäkring, dokumentation, målsägandes medverkan, målsägandebiträde, tvångsmedel, ett utvecklat bästa arbetssätt. Alla kodningsenheter söks på i relation till "våld mot kvinnor".

Det finns en risk att media använder andra begrepp men som rör samma ämne. Jag har därför inom flera kodningsenheter behandlat flera sökord kring samma ämne vid sökning. Se nedan.

Bevissäkring: Säkra bevis, söka bevis, samla bevis.

Dokumentation: Dokumentera.

Målsägandes medverkan: Brottsoffrets medverkan, kvinnans medverkan.

Målsägandebiträde: -----

Tvångsmedel: Frihetsberöva, frihetsberövning, gripa.

Ett utvecklat bästa arbetssätt: -----

Antalet artiklar i Dagens Nyheter både på webben och tryckt under året 2020 som innehöll begreppet "våld mot kvinnor" är enligt databasen 152 artiklar. Det är i dessa 152 artiklar som jag söker efter kodningsenheterna.

Kodschema för analysenhet Dagens Nyheter

Kodningsenhet	Antal	Datum
Bevissäkring	4	12/7, 17/7, 18/7, 19/7.
Dokumentation	0	
Målsägandes medverkan	0	
Målsägandebiträde	6	7/7, 8/7, 9/7, 12/7, 13/7, 7/8.
Tvångsmedel	1	30/7
Ett utvecklat bästa arbetssätt	0	

Resultatet blir att 11 artiklar av 152 artiklar i Dagens Nyheter som handlar om våld mot kvinnor i olika former innehåller något av kodningsenheterna. Det ger en procent på 7,24 %.

Aftonbladet har totalt 134 artiklar, i press och webb, som innehåller ”våld mot kvinnor” under året 2020. Inom dessa 134 artiklar söker jag efter kodningsenheterna.

Kodschema för analysenhet Aftonbladet

Kodningsenhet	Antal	Datum
Bevissäkring	0	
Dokumentation	1	21/6
Målsägandes medverkan	0	
Målsägandebiträde	0	
Tvångsmedel	1	28/1
Ett utvecklat bästa arbetssätt	0	

Resultatet blir här att 2 artiklar av 134 innehöll kodningsenheterna, vilket ger en procent på 1,49 %.

Expressen har totalt 100 artiklar i webb och press som innehåller ”våld mot kvinnor”. Inom de här 100 artiklarna kommer jag söka efter mina kodningsenheter.

Kodschema för analysenhet Expressen

Kodningsenhet	Antal	Datum
Bevissäkring	1	14/10
Dokumentation	0	
Målsägandes medverkan	0	
Målsägandebiträde	0	
Tvångsmedel	1	12/3.
Ett utvecklat bästa arbetssätt	0	

Resultatet blir att 2 artiklar av 100 innehöll kodningsenheterna, vilket ger en procent på 2 %.

Svenska Dagbladet har totalt 88 artiklar som innehåller ”våld mot kvinnor” och det är inom dem jag söker efter mina kodningsenheter.

Kodschema för analysenhet Svenska Dagbladet

Kodningsenhet	Antal	Datum
Bevissäkring	0	
Dokumentation	4	13/11, 15/11, 5/11, 5/11.
Målsägandes medverkan	0	
Målsägandebiträde	0	
Tvångsmedel	1	28/1.
Ett utvecklat bästa arbetssätt	0	

Resultatet blir att 5 artiklar utav 88 artiklar i Svenska Dagbladet som behandlade "våld mot kvinnor" innehöll kodningsenheterna. Det ger en procent på 5,68 %.

4.2.1 Sammanställning

Nedan följer ett kodschema för alla fyra tidningar tillsammans. Totalt identifierades 474 artiklar i databasen som innehåller "våld mot kvinnor" i dessa tidningar. Nedan sammanställs det hur många av de här artiklarna som innehåller de olika kodningsenheterna.

Kodschema för analysenhet alla fyra tidningar

Kodningsenhet	Antal	Datum
Bevissäkring	5	14/10, 12/7, 13/7, 18/7, 19/7
Dokumentation	5	21/6, 13/11, 15/11, 5/11, 5/11.
Målsägandes medverkan	0	
Målsägandebiträde	6	7/7, 8/7, 9/7, 12/7, 13/7, 7/8.
Tvångsmedel	4	28/1, 28/1, 12/3, 30/7.
Ett utvecklat bästa arbetssätt	0	

Det totala resultatet blir att 20 av 474 artiklar om våld mot kvinnor innehöll kodningsenheter, vilket ger en procent på 4,22 %.

4.3 Kvalitativ innehållsanalys av media

Nu ska jag kort redogöra för vad de olika artiklarna, som hade kodningsenheterna i sig, innehöll. Det görs utifrån frågan: **I vilket sammanhang nämndes kodningsenheten?**

Bevissäkring:

Kodningsenheten förekom i fyra artiklar i Dagens Nyheter. Alla fyra artiklar var ur en sommarserie av Katarina Wennstam, ur hennes kommande bok ”Dockorna”.²⁰⁵

I Expressen fanns en artikel med kodningsenheten bevissäkring. Artikeln var en debattartikel som handlar om att Unizon kräver ett 34-punktsprogram till regeringens arbete mot mäns våld mot kvinnor.²⁰⁶ Den innehöll kritik till att mäns våld mot kvinnor inte behandlas på samma allvar som mäns våld mot andra män. En av punkterna innehöll vikten av att polisen säkrar bevis och håller inspelade förhör med utsatta. Det stämmer överens med myndigheternas förbättringsområde.

Dokumentation:

Kodningsenheten förekom i en artikel i Aftonbladet. Artikeln är ett reportage i Aftonbladet Nyheter av Kerstin Weigl som heter ”Gömda Kvinnor” och handlar om hur kvinnor som blivit utsatta av män får hjälp av samhället att gömma sig medan männen går fria och som nu vill protestera mot systemet.²⁰⁷ Ordet ”dokumentera” förekommer när Kerstin skriver om hur dessa gömda kvinnor gör för att protestera. Även om dokumentationen inte nämns i den bemärkelse som det skrevs om i myndighetsdokumenten, innehåller artikeln ändå information om problematik i myndigheter idag.

I Svenska Dagbladet förekommer kodningsenheten fyra gånger. Två av dem är samma artikel, en i webbversion och en i tryckt version. Artikeln är ett avsnitt som heter ”Fråga

²⁰⁵ Wennstam, Katarina. Dockorna. *Dagens Nyheter*. 2020-07-12, 2020-07-13, 2020-07-18, 2020-07-19. URL: <https://www.dn.se/om/sommarfoljetongen-2020/>. (hämtad 2021-05-26)

²⁰⁶ Andersson Rebecka, Persson Olga. Vi kräver ett 34-punktsprogram mot mäns våld mot kvinnor. *Expressen*. 2020-10-14. URL: <https://www.expressen.se/debatt/vi-kraver-ett-34-punktsprogram-mot-mans-vald-mot-kvinnor/>. (hämtad 2021-05-24).

²⁰⁷ Weigl, Kerstin. Gömda kvinnor. *Aftonbladet*. 2020-06-21. URL: <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/8mnPPW/de-gomda-kvinnornas-nya-motstandsrorelse>. (hämtad 2021-05-24).

psykologen” där läsare kan skicka in sina frågor och få svar av psykologen Jenny Jägerfeld.²⁰⁸ Frågan som behandlas rör en kvinna som blivit utsatt av sin exman där Jenny kommer med råd. Ordet ”dokumentera” förekommer när Jenny skriver att det är viktigt inför en polisanmälan att ha dokumenterat sina skador. Det skrivs med andra ord om vikten av att målsägande dokumenterar så mycket som möjligt i det här fallet och inte polisen, vilket enligt Svallingsons teori kan kritiseras för att lägga för tungt ansvar på målsägande och anta att hon ska agera rationellt och självbestämmande trots komplexiteten och struktur bakom.²⁰⁹

De andra två artiklarna handlar om Cissi Wallin och är även dem av samma innehåll men att den ena är i webbversion och den andra i tryckt version. De handlar om Wallins internetsajt Gardet där ordet ”dokumentation” förekommer i en mening som handlar om Cissi Wallins anklagelse om olovliga utbetalningar trots att det finns dokumentation om dessa betalningar.²¹⁰ Artikeln handlar inte om mäns våld mot kvinnor utan begreppet våld mot kvinnor nämns enbart i samband med en presentation av Cissi Wallin.

Målsägandebiträde:

Kodningsenheten förekommer i sex olika artiklar i Dagens Nyheter. Alla sex artiklar var åter igen ur Katarina Wennstams sommarserie ur hennes kommande bok ”Dockorna”.²¹¹

Tvångsmedel:

Kodningsenheten förekom i en artikel i Dagens Nyheter, vilket ännu en gång var från Katarina Wennstams serie ”Dockorna”.²¹²

²⁰⁸ Jägerfeld, Jenny. Jägerfeld: Polisanmäl ditt ex, även för barnens skull. *Svenska Dagbladet*. 2020-11-05. URL: <https://www.svd.se/jagerfeld-polisanmal-ditt-ex-aven-for-barnens-skull/av/jenny-jagerfeld>. (hämtad 2021-05-24).

²⁰⁹ Svallingson, Ulrika. För alla lika olika, cripteoretiska avslöjanden av den faktiska människans frånvaro i sexualstraffrätten. *Juridisk publikation*. Nr 2, 2013, s. 312.

²¹⁰ Lindh, Kristina. Gardet-avhoppare: ”Rädd för repressalier från Cissi”. *Svenska Dagbladet*. 2021-11-13. URL: <https://www.svd.se/efter-avhoppet-var-jag-radd-for-repressalier--gardet-juristen-berattar>. (hämtad 2021-05-24).

²¹¹ Wennstam, Katarina. Dockorna. *Dagens Nyheter*. 2020-07-07, 2020-07-08, 2020-07-09, 2020-07-12, 2020-07-13, 2020-08-07. URL: <https://www.dn.se/om/sommarfoljetongen-2020/>. (hämtad 2021-05-26)

²¹² Wennstam, Katarina. Dockorna. *Dagens Nyheter*. 2020-07-30. URL: <https://www.dn.se/om/sommarfoljetongen-2020/>. (hämtad 2021-05-26)

Kodningsenheten förekom i en artikel i Aftonbladet ur Aftonbladet Nyheter, som handlade om riksdagsdebatten om att 300 kvinnor har dödats av närstående män de senaste 20 åren.²¹³ Ordet ”gripa” förekommer i en mening om socialtjänstens rätt att ”gripa in” när det finns barn med i bilden.

Kodningsenheten förekom i en artikel i Expressen. Artikeln är en debattartikel av miljöpartiet och Janine Alm Ericson som debatterar mot Kristdemokraterna.²¹⁴ I artikeln skriver miljöpartiet att de har prioriterat polis och rättsväsendet. Ordet ”gripa” förekommer i en mening om hur polisen har fått mer möjligheter att gripa förövare. Det nämns mycket kort och kan vara i syfte att visa vad miljöpartiet har för framgångar, inte i relation till vikten av att skydda målsägande.

Kodningsenheten förekom i en artikel i Svenska Dagbladet av Lars Larsson som rapporterar på nyhetssidan om samma riksdagsdebatt som Aftonbladet rapporterade om här ovan.²¹⁵ Ordet ”gripa” förekommer åter igen i ett sammanhang om socialtjänstens rätt att gripa in när det rör sig om barn. Vikten av att gripa förövaren för att skydda och underlätta för målsäganden, som betonades i myndighetsdokumenten, nämns inte.

Att 11 av 20 artiklar som innehöll kodningsenheterna i relation till ”våld mot kvinnor” var från en fiktiv bok ”Dockorna” och inte nyheter eller debatt är uppseendeväckande. Boken handlar om mäns våld mot kvinnor, vilket är relevant men det säger något att så många resultat kom från just en fiktiv bok och inte debatterades. Kanske kan en förklaring på det vara en krock mellan politik och journalistik, som Nilsson skriver om i sin forskning.²¹⁶ Om det stämmer att media publicerar det de tror kommer sälja mest, tror de att en fiktiv bok som tar upp dessa problemområden kring män våld mot kvinnor säljer mer än debatter och nyheter kring det.

²¹³ Aftonbladet, Riksdagen i debatt om 300 mördade kvinnor. *Aftonbladet*. 2020-01-28. URL: <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/qLwxbl/riksdagen-i-debatt-om-300-mordade-kvinnor>. (hämtad 2021-05-24).

²¹⁴ Alm Ericson, Janine. KD svamlar om feminism- MP levererar resultaten. *Expressen*. 2020-03-12. URL: <https://www.expressen.se/debatt/kd-svamlar-om-feminism-mp-levererar-resultaten/>. (hämtad 2021-05-24).

²¹⁵ Larsson, Lars. Riksdagen i debatt om 300 mördade kvinnor. *Svenska Dagbladet*. 2020-01-28. URL: <https://www.svd.se/riksdagen-i-debatt-om-300-mordade-kvinnor>. (hämtad 2021-05-24).

²¹⁶ Nilsson, Gabriella. Slagen dam och tystnaden. *Nätverket etnologisk tidskrift*. Nr 14, 2005: 74.

5 Resultat och diskussion

I den här delen av uppsatsen kommer jag presentera resultatet i form av svar på min övergripande frågeställning. Frågeställning 1 och 2 som är specificerade delar av den övergripande frågeställningen, besvarades och sammanställdes med konkreta siffror och kategorier i analys-avsnittet. Det här avsnittet syftar därför till att i stället sammanfatta resultatet på den övergripande frågeställningen. I diskussionen som följer kommer jag sedan att diskutera resultatet.

5.1 Resultat

”Skiljer sig skildringen av problem kring mäns våld mot kvinnor i nära relation i rättsväsendets tillsynsrapporter och metodstöd jämfört med skildringen av samma problem i media och hur i så fall?”

Detta är min övergripande frågeställning för uppsatsen och för att sammanfattande besvara den frågan skiljer sig skildringen av problemen enormt i de två olika sfärerna, rättsväsendet och media. När en våldsutsatt kvinna vänder sig till rättsväsendet för hjälp och ofta befinner sig i den farligaste situationen i livet, finns det flera problem/förbättringsområden som har identifierats inom polis och åklagare med hjälp av utvecklingscentrum. Dessa områden är identifierade och uppstaplade i analys-avsnittet. De områden som återkom i minst tre metodstöd och/eller rapporter var bevissäkring, dokumentation, målsägandes medverkan, målsägandebitråde, tvångsmedel samt Ett utvecklat bästa arbetssätt. Dessa problem/förbättringsområden nämns få gånger och i vissa fall inte alls i media under år 2020. 20 artiklar av totalt 474 artiklar i alla fyra tidningar som analyserades och innehöll ”våld mot kvinnor” nämnde någon av de identifierade problemområdena/förbättringsområdena.

Det är uppseendeväckande att något som är så centralt i myndighetskontexten kring mäns våld mot kvinnor, nämligen målsägandes medverkan, inte nämndes alls i media. Att metodstödet Ett utvecklat bästa arbetssätt som också var så centralt i myndighetsdokument inte heller nämns kan eventuellt vara mer förståeligt, då det är så pass internt metodstöd inom polisen och åklagaren. Dock är det ett metodstöd som har lett till fler domar inom mäns våld mot kvinnor när det följs och som är centralt i de offentliga myndighetsdokument som finns, vilket gör att den totala bristen i media ändå kan ifrågasättas.

Detaljer och exakta skildringar av problemen som identifierades i primärmaterialet samt i vilket sammanhang som media skrev om det när det väl skrevs om, finns presenterat och sammanställt i analys-avsnittet.

Slutsatsen av analysen är att media få gånger och i flera fall inte alls granskar och skriver om de problemområden och aspekter som inom rättsväsendet beskrivs som viktiga och centrala när det gäller mäns våld mot kvinnor i nära relation.

5.2 Diskussion

Med utgångspunkt i Svallingsons teori har möjligheten för att synliggöra maktstrukturer öppnats upp i mitt arbete snarare än ett fokus på individuella fall. Det har visat på en brist av förståelse inom rättsväsendet för maktstrukturer som kan påverka en våldsutsatt kvinnas beteende. För trots att det finns metodstöd om situationen när målsägande inte vill medverka i utredningen och trots att vikten av bevissäkring i form av exempelvis dokumentation samt information om målsägandebiträde gång på gång betonas, följs det inte alltid. En förklaring utifrån Svallingsons teori kan vara just en brist på förståelse, inom rättsväsendet, om de bakomliggande maktstrukturer som kan påverka en våldsutsatt kvinna att inte alltid agera vad som anses vara rationellt samt att autonomi kan vara begränsad eller obefintlig hos henne.

Bristen på förståelse eller om de här bakomliggande strukturerna och olika förutsättningar för individen inte tas i beaktning kan leda till en indirekt diskriminering av våldsutsatta kvinnor i rättsväsendet. De problemområden i

rättsväsendets hantering av mäns våld mot kvinnor i nära relation som har identifieras i uppsatsen kan också tyda på att andra områden prioriteras mer eller att det finns en konflikt mellan det offentliga och det privata. Normen i Sverige är att hålla med om värderingar kring jämställdhet enligt artikeln om den nordiska paradoxen som presenterats. Offentligt lever de flesta män efter jämställdhet och det är inte ofta man vet vad en man faktiskt tycker om kvinnor och jämställdhet förrän de gånger kvinnor har larmat och polisen och samhället bjuds in i den privata sfären. Precis som teorier kring den nordiska paradoxen tyder det på en skillnad mellan teori och praktik i samhället.

Media skriver det som säljer enligt Nilssons artikel och om det finns en förväntan om jämställdhet i samhället skulle det kunna förklara att fokus hamnar på annat än problemområden i rättsprocessen för mäns våld mot kvinnor i nära relation. Media har som jag nämnde i inledningen en möjlighet att sprida information om en verklighet i samhället samt att kritisera och granska den. Det kan därför ses problematiskt att mediakontexten utelämnar de problem och förbättringsområden som är centrala i rättsprocessen och betonas i metodstöd samt tillsynsrapporter. Det är centrala punkter som utelämnas kring situationen när en kvinna bryter upp från en våldsam man och ber samhället om hjälp och då befinner sig i den farligaste situationen som en kvinna i vår tid kan befinna sig i.

En anledning till att media inte skriver om det här kan vara att det, som i rättsväsendet, finns en konflikt mellan individuella fall och struktur och där det är vanligare att skriva om våldet som undantag och individuella händelser, vilket kan kritiseras utifrån Svallingsons teori.

Media och övriga samhället kanske har gått igenom en form av process av normalisering genom åren, liknande den för våldsutsatta kvinnor som beskrevs av NCK, där alla vet att några kvinnor blir mördade av män årligen och ser det som undantag, individuella händelser och att övrigt våld i nära relation ”hade kunnat vara värre”. Normaliseringen skulle kunna göra att media och samhället inte orkar undersöka uppgifter närmare hur det ligger till och vad som faktiskt kan förbättras för den utsatta. Det skulle kunna förklara varför det blir stort i media när något sker utanför normen, som nu under våren 2021 när det mördades ovanligt många kvinnor av män på kort tid. En

kunskapsbrist i samhället, rättsväsendet samt i media skulle också kunna förklaras med att våldet är normaliserat och att människor därför inte undersöker det närmare.

Med utgångspunkt i Svallingsons teori har också alla förväntningar som finns på hur en våldsutsatt kvinna bör agera och förväntningar kring att vi alla agerar efter fri vilja kunnat problematiseras i relation till materialet. Det råder ingen tvekan om att dessa förväntningar existerar efter utförandet av analysen. Det farligaste för kvinnor i Sverige idag förutom att lämna en våldsam man, kanske rakt av är att mötas av alla dessa förväntningar och normer trots olika förutsättningar och maktstrukturer och därmed diskrimineras i en mycket utsatt situation.

5.2.1 Förslag till framtida forskning

Efter den här uppsatsen vet vi att media under år 2020 skrev betydligt lite om problemområden som är centrala inom rättsväsendet kring hanteringen av mäns våld mot kvinnor i nära relation. Förslag till framtida forskning är att jämföra år 2020 med ett annat år. Förslagsvis är även att göra en diskursanalys i media om rättsprocessen av mäns våld mot kvinnor i nära relation och undersöka mer öppet vad media skriver om kring det, då jag i den här uppsatsen snarare har undersökt media utifrån bestämda begrepp (kodningsenheter). Ytterligare förslag på framtida forskning är att mer djupgående undersöka rollen som målsägandes medverkan har i dessa brott, då min uppsats visade att det var centralt och återkommande i metodstöd och rapporter. Det hade även varit intressant att jämföra mitt arbete med rättsväsendets hantering av mäns våld mot andra män samt att jämföra hur det skrivs om i media. Några sista förslag på framtida forskning är att rikta in sig på en särskilt utsatt grupp av kvinnor, som har nämnts i uppsatsen, när det gäller mäns våld mot kvinnor i nära relation.

Referenser

Aftonbladet, Riksdagen i debatt om 300 mördade kvinnor. *Aftonbladet*. 2020-01-28. URL: <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/qLwxbl/riksdagen-i-debatt-om-300-mordade-kvinnor>. (hämtad 2021-05-24).

Alm Ericsson, Janine. KD svamlar om feminism- MP levererar resultaten. *Expressen*. 2020-03-12. URL: <https://www.expressen.se/debatt/kd-svamlar-om-feminism-mp-levererar-resultaten/>. (hämtad 2021-05-24).

Andersson Rebecka, Persson Olga. Vi kräver ett 34-punktsprogram mot mäns våld mot kvinnor. *Expressen*. 2020-10-14. URL: <https://www.expressen.se/debatt/vi-kraver-ett-34-punktsprogram-mot-mans-vald-mot-kvinnor/>. (hämtad 2021-05-24).

Boréus Kristina, Kohl Sebastian. ”Innehållsanalys”. I *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, Boréus Kristina och Bergström Göran (red.), 4. Uppl. 49-89. Lund: Studentlitteratur AB, 2018.

BRÅ. *Grov kvinnofridskränkning. Brottets hantering och utveckling i rättskedjan 1998-2017*. Stockholm: BRÅ, 2019. URL: https://www.bra.se/download/18.62c6cfa2166eca5d70e23bd7/1615395221146/2019_8_Grov_kvinnofridskrankning.pdf. (hämtad 2021-05-23).

Brottsförebyggande Rådet (BRÅ). Nytt från BRÅ. *Anmälda brott 2020- preliminär statistik: 2021*. URL: <https://www.bra.se/om-bra/nytt-fran-bra/arkiv/nyheter/2021-01-21-anmalda-brott-2020---preliminar-statistik.html>. (hämtad 2021-05-22).

BRÅ. Nytt från BRÅ. *Slutlig brottsstatistik 2020- konstaterade fall av dödligt våld*. URL: <https://www.bra.se/om-bra/nytt-fran-bra/arkiv/nyheter/2021-03-30-slutlig-brottsstatistik-2020---konstaterade-fall-av-dodligt-vald.html>. (hämtad 2021-05-23).

BRÅ. Nytt från BRÅ. *Mäns våld mot kvinnor i fokus*. URL: <https://www.bra.se/om-bra/nytt-fran-bra/arkiv/nyheter/2021-04-23-mans-vald-mot-kvinnor-i-fokus.html>. (hämtad 2021-05-23).

BRÅ. *Om BRÅ*. URL: <https://www.bra.se/om-bra.html>. (hämtad 2021-05-22).

BRÅ. *Polisiära arbetssätt för att förebygga upprepat partnervåld- med fokus på våldsutövare*. Stockholm: BRÅ, 2017. URL: https://www.bra.se/download/18.4c494ddd15e9438f8ad861e6/1512032417964/2017_13_Polisiara%20arbetssatt_for_att_forebygga_upprepat_partnervalld.pdf. (hämtad 2021-05-23).

BRÅ. *Våldtäkt och sexualbrott*. URL: <https://www.bra.se/statistik/statistik-utifran-brottstyper/valdtakt-och-sexualbrott.html>. (hämtad 2021-05-23).

BRÅ. *Våld och misshandel*. URL: <https://www.bra.se/statistik/statistik-utifran-brottstyper/vald-och-misshandel.html>. (hämtad 2021-05-23).

Convention on the Elimination of all forms of discrimination against women. (CEDAW). *Concluding observations on the combined eighth and ninth periodic reports of Sweden*. United Nations: 2016, s. 7-8. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N16/066/41/PDF/N1606641.pdf?OpenElement>. (hämtad 2021-05-23).

Dahlgren, Petra. *Mediebevakningen av mäns våld mot kvinnor*. Nationellt centrum för kvinnofrid. 2014: s. 4-5. URL: <http://kunsksbanken.nck.uu.se/nckkb/nck/publik/fil/visa/482/nck-granskning-mediebevakningen-av-mans-vald-mot-kvinnor-20>. (hämtad 2021-05-23).

Ekström Veronica, Lindström Peter. In the service of justice: will social support to victims of domestic violence increase prosecution? *International Review of Victimology*. Vol. 22, nr 3, 2016. DOI: 10.1177/0269758016651946.

Enander Viveka, Holmberg Carin, Lindgren Anne-Li. Ett litet ord betyder så mycket: Alliansregeringen, Handlingsplanen och betydelseförskjutningar av begreppet mäns våld mot kvinnor. *Sociologisk forskning*. Vol. 52, nr 3, 2015: s. 258. URL: https://www-jstor-org.ludwig.lub.lu.se/stable/24898942?seq=1#meta-data_info_tab_contents. (hämtad 2021-05-20).

Gomez Casillas Amalia, Permanyer Inaki. Is the 'Nordic Paradox' an illusion? Measuring intimate partner violence against women in Europe. *International journal of public health*. Vol. 65, nr 7: 2020. DOI: 10.1007/s00038-020-01457-5.

Gracia Enrique, Ivert Anna-Karin, Lila Marisol, Wemrell Maria. The Nordic Paradox and intimate partner violence against women (IPAW) in Sweden: A background overview. *Sociology Compass*. 2020. DOI: 10.1111/soc4.12759.

Gracia Enrique, Karlsson Nadja, Lila Marisol, Wemrell Maria. Representation of Intimate Partner Violence Against Women in Swedish News Media: A Discourse Analysis. *Violence against women*. 2020: 1-26. DOI: 10.1177/1077801220940403.

Jägerfeld, Jenny. Jägerfeld: Polisanmäl ditt ex, även för barnens skull. *Svenska Dagbladet*. 2020-11-05. URL: <https://www.svd.se/jagerfeld-polisanmal-ditt-ex-aven-for-barnens-skull/av/jenny-jagerfeld>. (hämtad 2021-05-24).

Larsson, Lars. Riksdagen i debatt om 300 mördade kvinnor. *Svenska Dagbladet*. 2020-01-28. URL: <https://www.svd.se/riksdagen-i-debatt-om-300-mordade-kvinnor>. (hämtad 2021-05-24).

Lindh, Kristina. Gardet-avhoppare: "Rädd för repressalier från Cissi". *Svenska Dagbladet*. 2021-11-13. URL: <https://www.svd.se/efter-avhoppet-var-jag-radd-for-repressalier--gardet-juristen-berattar>. (hämtad 2021-05-24).

Nationalencyklopedin. Crip-teori. URL: <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/crip-teori>. (hämtad 2021-05-23).

Nationellt centrum för kvinnofrid. (NCK). Våld i nära relationer. *Dödligt våld i nära relationer*. URL: <https://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/vald-i-nara-relationer/dodligt-vald/>. (hämtad 2021-04-29).

NCK. *Nationellt Centrum för Kvinnofrid*. URL: <https://www.nck.uu.se/>. (hämtad 2021-05-22).

NCK. Våld i nära relationer. *Rättsväsendets ansvar*. URL: <https://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/rattsvasendets-ansvar/rattsvasendets-ansvar/>. (hämtad 2021-04-29).

NCK. Våld i nära relationer. *Rättsprocessen- från anmälan till åtal*. URL: <https://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/rattsvasendets-ansvar/rattsprocessen---fran-anmalan-till-atal/>. (hämtad 2021-05-22).

NCK. Våld i nära relationer. *Rättsprocessen- från åtal till dom*. URL: <https://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/rattsvasendets-ansvar/rattsprocessen---fran-atal-till-dom/>. (hämtad 2021-05-22).

NCK. Våld i nära relationer. *Uppbrottsprocessen*. URL: <https://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/vald-i-nara-relationer/uppbrottsprocessen/>. (hämtad 2021-05-21).

NCK. Våld i nära relationer. *Vad säger lagen?* URL: <https://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/vad-sager-lagen/>. (hämtad 2021-05-21).

NCK. Våld i nära relationer. *Våldets uttryck och mekanismer*. URL: <https://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/vald-i-nara-relationer/valdets-uttryck-och-mekanismer/>. (hämtad 2021-04-29).

NCK. Våld i nära relationer. *Ämnesguider om rättsväsendets ansvar*. URL: <https://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/rattsvasendets-ansvar/>. (hämtad 2021-04-29).

NCK. Våld i nära relationer. *Ämnesguider om särskild utsatthet*. URL: <https://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/sarskild-utsatthet/>. (hämtad 2021-05-22).

Nilsson, Gabriella. Slagen dam och tystnaden. *Nätverket etnologisk tidskrift*. Nr 14, 2005: 65-78. URL: <https://lup-lub-lu.se.ludwig.lub.lu.se/search/publication/1528286>. (hämtad 2021-05-23).

OHCHR. *UN Treaty Body database*. URL: https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=SWE&Lang=En. (hämtad 2021-05-22).

Orvesto Konsument. *Räckviddsrapport Orvesto Konsument 2020:1*. 2020. URL: https://www.kantar-sifo.se/sites/default/files/reports/documents/rackviddsrapport_orvesto_konsument_2020_1. (hämtad 2021-05-22).

Palm, John. Fem kvinnomord på mindre än tre veckor. *Svenska Dagbladet*. 2021-04-19. URL: <https://www.svd.se/fem-kvinnomord--pa-mindre-an-tre-veckor>. (hämtad 2021-05-21).

Polismyndigheten, NOA, Utvecklingscentrum Väst, Åklagarmyndigheten. *Våldsbrott i nära relationer och sexualbrott mot vuxna- en gemensam granskning av polisens och åklagarens handläggning*: 2019. URL: <https://www.aklagare.se/om-oss/dokument/rapporter/>. (hämtad 2021-05-22).

Polismyndigheten, NOA utvecklingscentrum Väst, SSI. *Kontaktförbud- en kartläggning av tillämpningen av med synpunkter på iakttagelserna*: 2020. URL: <https://www.aklagare.se/om-oss/dokument/rapporter/>. (hämtad 2021-05-22).

Polismyndigheten, NOA, utvecklingscentrum Väst. *Målsägandebiträde- En gemensam tematisk tillsyn av polisens och åklagarens handläggning*: 2020. URL: <https://www.aklagare.se/om-oss/dokument/rapporter/>. (hämtad 2021-05-22).

Polismyndigheten, Rikspolisens Kansli. *Tillämpningen av registertopsning och daktning*: 2020. URL: <https://polisen.se/om-polisen/organisation/tillsynsfunktionen/>. (hämtad 2021-05-22).

Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Utvecklingscentrum Väst. *Utredning av brott mot barn, våld i nära relation och sexualbrott mot vuxna. Checklistor för polis och åklagare för ett utvecklat bästa arbets-sätt*:2017. URL: [checklistor-brott-mot-barn-vald-i-nara-relation-och-sexualbrott-mot-vuxna\[4532\].pdf](checklistor-brott-mot-barn-vald-i-nara-relation-och-sexualbrott-mot-vuxna[4532].pdf) (hämtad 2021-05-22).

Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige (Roks). *Varför stannar hon? Därför stannade hon*. URL: <https://www.roks.se/har-finns-kunskap/varfor-stannar-hon>. (hämtad 2021-05-21).

Silverberg, Josefin. Lööf och Busch i ordstrid efter markering mot Åkesson. *Sveriges Television*. 2021-05-03. URL: <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/ebba-buschs-kritik-mot-annie-loof>. (hämtad 2021-05-21).

Svallingson, Ulrika. För alla lika olika, cripteoretiska avslöjanden av den faktiska människans frånvaro i sexualstraffrätten. *Juridisk publikation*. Nr 2, 2013: s. 307. URL: http://juridiskpublikation.se/wp-content/uploads/2014/10/22013_Ulrika-Svallingson.pdf (hämtad 2021-05-14).

Utvecklingscentrum Göteborg. *Bemötande av brottsoffer*: 2012. URL: <https://www.aklagare.se/om-oss/dokument/handbocker/>. (hämtad 2021-05-22).

Utvecklingscentrum Göteborg. *Handläggning av brott i nära relation*. *Handbok*: 2006. URL: <https://www.aklagare.se/om-oss/dokument/handbocker/>. (hämtad 2021-05-22).

Weigl, Kerstin. Gömda kvinnor. *Aftonbladet*. 2020-06-21. URL: <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/8mnPPW/de-gomda-kvinnornas-nya-motstandsrorelse>. (hämtad 2021-05-24).

Wennstam, Katarina. Dockorna. *Dagens Nyheter*. 2020-07-12, 2020-07-13, 2020-07-18, 2020-07-19. URL: <https://www.dn.se/om/sommarfoljetongen-2020/> (hämtad 2021-05-26)

Wennstam, Katarina. Dockorna. *Dagens Nyheter*. 2020-07-07, 2020-07-08, 2020-07-09, 2020-07-12, 2020-07-13, 2020-08-07. URL: <https://www.dn.se/om/sommarfoljetongen-2020/> (hämtad 2021-05-26)

Westerberg, Julia. Brottsutredningen vid våld i nära relationer. *Kandidatuppsats, juristprogrammet, Lunds universitet*, 2017: s. 10. URL: <https://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordId=8908479&fileId=8916255>. (hämtad 2021-05-17).

Åklagarmyndigheten. *Utvecklingscentrum*. URL: <https://www.aklagare.se/kontakt/Utvecklingscentrum/>. (hämtad 2021-05-25).